

TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ SEKTÖR RAPORU 2015

TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ SEKTÖR RAPORU 2015

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
TÜRKİYE ORMAN ÜRÜNLERİ MECLİSİ

ISBN: 978-605-137-578-6

TOBB Yayın No: 2016/281

TOBB yayınları için ayrıntılı bilgi
Yayın Müdürlüğünden alınabilir.

Tel : (0312) 218 20 00

Faks : (0312) 218 20 64

internet : www.tobb.org.tr

TOBB yayınlarına tam metin ve ücretsiz olarak internetten ulaşabilirsiniz.

Tasarım / Baskı: **SES REKLAM** İletişim Hizmetleri
(0.312) 215 62 00

ÖNSÖZ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk özel sektörünün en üst düzeyde yasal temsilcisi sıfatı ile özel sektörümüzün ihtiyaçları doğrultusunda çalışmalar yürütmüş, sorunlarına çözüm aramış ve özel sektörün istikrarlı bir biçimde gelişimine katkıda bulunmuştur.

Sektörlerimize daha kapsamlı hizmet sunulması ihtiyacı doğrultusunda ve bu hizmetlerin geliştirilmesi perspektifinde 18 Mayıs 2004 tarih ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 57'nci maddesine dayanılarak "Türkiye Sektör Meclislerinin Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği" hazırlanmıştır. 12 Şubat 2005 tarih ve 25725 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğimize istinaden Birliğimiz şemsiyesi altında 58 adet Türkiye Sektör Meclisi oluşturulmuştur.

Türkiye Sektör Meclisleri, sektörün tüm ilgili taraflarını bünyesine alan entegre yapısıyla, yerel olduğu kadar uluslararası nitelik taşıyan sektörel bir bakış açısıyla ve bugünün yanında geleceği kuşatan strateji ve vizyonu, dünyadaki benzer örneklerinden daha kapsamlı hizmetler sunmaya yönelmiş bir yapıdır; sektörümüze ve ekonomimize büyük faydalar sağlama potansiyeli taşıyan önemli bir oluşumdur.

Meclisler, firmaların, sektörel kuruluşların ve ilgili kamu kurumlarının üst düzey yöneticileri ile temsilcilerini bünyesine katan önemli bir buluşma noktasıdır. Türkiye Sektör Meclisleri, yelpazesi içine aldığı tüm ekonomik sektörler için radikal bir adımı temsil etmektedir. Meclis içerisinde sağlanan birlik ve beraberlik ortamı, ortak görüşlerin oluşturulmasına ve ortak kararların alınmasına imkan sağlamıştır. Ortak kararlar doğrultusunda başlatılan girişimlerden ilgili merciler nezdinde daha olumlu sonuçlar alınmaktadır. Bu sektörel yapılanma ile kamu-özel sektör ortaklığının etkin biçimde hayata geçirilebileceği sağlam bir zemin oluşturulmuştur.

Meclis faaliyetleri çerçevesinde, Meclis çalışmalarından daha fazla verimin alınabilmesi, farklı görüş ve düşüncelerin uyumlaştırılması, tutarlılık sağlanması, sektörün mevcut durumu ve geleceğe yönelik beklentileri konusunda kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla Meclislerimiz tarafından sektör raporları hazırlanmıştır.

Hazırlanan sektör raporunun sektörel politika ve stratejilerin oluşturulması, geleceğe yönelik projeksiyonlara ve piyasa araştırmalarına ışık tutması açısından faydalı olacağı düşüncesiyle sektörümüze, camiamıza ve ilgililere hayırlı olmasını dilerim.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU
Başkan

ÖNSÖZ

Türk Özel Sektörünün çatı kuruluşu olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türk özel sektörünün ve iş dünyasının sorunlarına kısa vadede çözüm üretmek için 2006 yılında sektör meclislerini kendi bünyesinde kurmuştur.

Ülkemizde ormanlarımızın % 50'si verimli ormanlardır. 2023 hedefleri doğrultusunda orman varlığını % 30'a çıkarma hedefi olan sektörümüzde, Türkiye 2014 yılı verileriyle lif levha (MDF) üretiminde; Avrupa'da 1., dünyada 2.sırada, yonga levha üretiminde; Avrupa'da 3., dünyada 5.sırada, laminat parke üretiminde Avrupa'da 2., dünyada 3. sırada yer almaktadır.

Son yıllarda yaşanan ekonomik dalgalanmalar üreticileri ve ihracatçıları oldukça zor durumda bırakmaktadır. Katma değeri yüksek, nihai ürünle çalışan tesislerin pazarda daha çok yer alması inancında olan sektör temsilcilerini dar boğaza sokan sebeplerin başında orman işletmeleri tarafından tahsisli satışlardan Ağaçlandırma Fonu (% 2), ihale yolu ile yapılan satışlardan Ağaçlandırma Fonu (%3) ve Bakanlık Fonu (%2) gibi paylar alınması, buna benzer diğer küçük oranlı fonlar ve %18'lik KDV'nin olmasıdır. Bu durum hammadde maliyetinin artmasına sebebiyet vermektedir.

Sektör üzerindeki ithalat baskısını ve fon yükünü kaldırabilmek için kamu ile iş birliğinde bulunan sektörümüz, Türkiye kerestecilik sektörünün ithalat yapmaktan kurtulup ihracat yapar hale getirilmesini amaçlamaktadır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığımızın, mevcut Orman Kanunu ve diğer ilgili Kanunlar ile günümüz ihtiyaçlarına cevap vermesi mümkün değildir. Sektörün ayağa kaldırılması dünya ile rekabet edebilmesi bu kanunlarla zor gözükmetedir. Orman Genel Müdürlüğü yeni satış yönetmenliği çıkartarak sistemin önünü açmak yolunda adımlar atmaktadır. Ancak Kanunlarda değişiklik yapılması da zaruridir.

Dünya çapında büyük işletmelere sahip lif levha ve MDF tesislerimiz yapılanmasını ve kurumsallaşmasını tamamlamıştır. Kereste, kontraplak ve palet üreticilerimiz de kurumsallaşma ve yapısal sorunlarını çözme noktasında önemli çabalar sarf etmektedir. Orman Genel Müdürlüğümüz mevcut yasa ve yönetmelikler çerçevesinde bu çabalara yardımcı olmaktadır.

Sektörümüzün yapılanması, önünün açılması ve dünya ile rekabet edebilir hale gelmesinde emek veren tüm sivil toplum kuruluşlarına ve kamu kurumlarına teşekkür ediyoruz.

Sektör raporunun hazırlanmasında emeği geçen başta akademik danışmanımız Prof.Dr.Mustafa ALTINOK olmak üzere sektör meclisi çalışanlarına ve sektör temsilcilerine teşekkür ederim.

Hazırlamış olduğumuz bu raporun yapılacak çalışmalara ışık tutmasını ve ülkemiz ormancılığına faydalı olmasını dilerim.

Ahmet KAHRAMAN

Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Başkanı

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	1
2. KENTSEL DÖNÜŞÜM VE YENİDEN YAPILAŞMADA AĞAÇ MAMÜLLERİNİ DAHA YAYGIN KULLANMAYA DOĞRU.....	2
3. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ.....	2
3.1. Kereste ve Parke Tanımları.....	4
3.1.1. Kereste ve Parke Sanayi İşletmeleri.....	5
3.2. Kaplama ve Kontrplak Sanayi.....	7
3.2.1. Kaplama ve Kontrplak Sanayi İşletmeleri.....	8
3.3. Yonga Levha ve Lif Levha Sanayi.....	9
3.3.1. Yonga ve Lif Levha Sanayi İşletmeleri.....	9
4. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE ÜRETİM.....	13
4.1. 1610-Endüstriyel Odun (Kereste) Üretimi.....	13
4.2. 1621-Ahşap Kaplama Paneli ve Ağaç Esaslı Panel Üretimi.....	15
4.3. 1622-Birleştirilmiş Parke Yer Döşemeleri Üretimi.....	18
4.4. 1623-Diğer Bina Doğramacılığı ve Marangozluk Ürünleri Üretimi.....	18
4.5. 1624-Ahşap Konteyner Üretimi.....	19
4.6. 1629-Diğer Ağaç Ürünleri.....	20
4.7. Üretim Endeksi ve Kapasite Kullanım Oranı.....	22
4.8. Sektörün İleri-Geri Bağlantıları.....	24
5. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE İHRACAT-İTHALAT.....	27
5.1.İhracat ve İthalat.....	27
6. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE SWOT ANALİZİ.....	33
6.1. Sektörün Güçlü Yönleri.....	33
6.2. Sektörün Zayıf Yönleri.....	33
6.3. Sektöre Yönelik Fırsatlar.....	34
6.4. Sektöre Yönelik Tehditler.....	34
7. SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	35
7.1. İç Piyasadan Hammadde Teminindeki Sorunlar.....	35
7.2. Kalifiye Eleman Yetersizliği.....	35
7.3. Test-Analiz ve Ar-Ge Laboratuvarları Eksikliği.....	36
7.4. İran Ticaretinde Vagon Tahsisi ve Van Gölü Geçişinde Feribot Sıkıntısı.....	36
7.5. Yüksek Gümrük Vergileri ve Enerji Maliyetleri.....	36
7.6. Teknolojik Yetersizlik.....	36
7.7. Kalitesiz Hammadde İthalatı.....	37
7.8. Yatırım ve Finansman Yetersizlikleri.....	37
7.9. Orman Ürünleri Kullanarak Elektrik Üretimine Teşvik Getirilmesi.....	37
8. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN GENEL DEĞERLENDİRMESİ.....	38
9. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNÜN REKABET GÜCÜNÜN ARTIRILMASI.....	41
10. KAYNAKLAR.....	43

TABLolar

Tablo 1. Türkiye'de Belli Başlı Kereste Üretimi Yapan Sanayi Kuruluşları ve Bunların Kuruluş Yerleri.....	5
Tablo 2. Önemli Ağaç Parke İşletmeleri ve Buldukları Yerler.....	6
Tablo 3. Kereste Üretiminde Faaliyet Gösteren İşletmelerin İstihdam ve Üretim Kapasite Değerleri.....	7
Tablo 4. Parke ve Doğrama Üretici İşletmelerin İstihdam ve Üretim Kapasite Değerleri.....	7
Tablo 5. Kaplama Sektöründe Önemli Kuruluşlar.....	8
Tablo 6. Kontrplak Sektörünün Önemli İşletmeleri.....	9
Tablo 7. Ağaç Kaplama ve Kontrplak Sektöründe İstihdam ve Üretim Kapasitesi.....	9
Tablo 8. Yonga Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri.....	10
Tablo 9. Lif Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri.....	11
Tablo 10. Yonga ve Lif Levha Sektöründe İstihdam Durumu (kişi) ve Kapasite.....	11
Tablo 11. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektöründe Bazı Yabancı Sermaye Ortaklı Kuruluşlar.....	11
Tablo 12. Türkiye Yuvarlak Odun (kereste) Üretim-Satış Miktar Bilgileri (bin m ³ /s-bin TL.).....	14
Tablo 13. Ağaçların Biçilmesi ve Planyalanması Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları.....	14
Tablo 14. Ahşap Kaplama Paneli ve Ağaç Esaslı Panel Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları ve Değerleri.....	17
Tablo 15. Birleştirilmiş Parke Yer Döşemelerinin Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları.....	18
Tablo 16. Bina Doğramacılığı ve Marangozluk Ürünleri Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları.....	19
Tablo 17. Ahşap Konteyner Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları.....	20
Tablo 18. Mantardan, Saz, Saman vb. Örmeye Malzemelerinden Yapılmış Ürünlerin Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları.....	20
Tablo 19. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörü Ana ve Alt Mal Grupları Düzeyinde Sanayi Ürünlerinin Dönemsel Üretim Satış Bilgileri.....	22
Tablo 20. Sanayi Üretim Endeksi (2010=100, Nace 2), 2015.....	22
Tablo 21. Sektörlerle İlgili Aylara Göre Kapasite Kullanım Oranları (2015).....	23
Tablo 22. Ormancılık (tomruk, kereste, yonga vb.) Sektör Bağlantıları.....	25
Tablo 23. Ormancılık Sektörünün Bağlantılı Olduğu Başlıca Sektörler.....	25
Tablo 24. İmalat Sanayi Sektörü: Bazı Alt Sektörlerde Doğrudan Geri Bağlantı Katsayıları.....	26
Tablo 25. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri İmalatı Sektörünün Geri ve İleri Bağlantılı Sektörleri.....	26
Tablo 26. Aylara Göre İhracat (2015) (bin dolar).....	28
Tablo 27. Aylara Göre İthalat (2015) (bin dolar).....	29
Tablo 28. 2013-2015 Yılları Arasında İhracat ve İthalat Miktarları ve Değişim Oranları (bin dolar).....	29
Tablo 29. Türkiye Geneli Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatında İlk On Ülke (milyon dolar).....	30
Tablo 30. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri, Mobilya ve Kâğıt ve Kâğıt Ürünler Sektöründe Son Beş Yıla Ait Dış Ticaret (ithalat – ihracat) Değerleri (Nace Rev.2 – milyon dolar).....	32
Tablo 31. Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İmalat Sanayi Sektöründe İstihdam Durumu (2015).....	38
Tablo 28. Sanayi İşgücü Girdi Endeksleri (2010=100), 2011-2015.....	39

ŞEKİLLER

Şekil 1. 2015 yılı Sektörlere Göre Üretim Endeksi Grafiği.....	23
Şekil 2. Sektörlerde Kapasite Kullanım Oranları Grafiği	24
Şekil 3. Dünya Ağaç ve Ahşap Eşya İhracatında Başlıca Ülkeler (Trademap verileri-2013).....	27
Şekil 4. Dünya Toplam Ahşap ve Ahşap Eşya İhracat - İthalat Değerleri (Trademap verileri).....	28
Şekil 5. Üç Mal Grubunun Toplamından Oluşan Aylara Göre İhracat – İthalat Miktarları	29
Şekil 6. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörü Ana Mal Gruplarında 2013, 2014 ve 2015 Yıllarına Ait İhracat ve İthalat Grafiği	30
Şekil 7. Türkiye Geneli Ağaç ve Ahşap Eşya Sektörü İhracatında İlk 10 Ülke	31
Şekil 8. Ağaç Mamuller, Kâğıt Ürünleri ve Mobilya Sektörlerine Ait Beş Yıllık Dış Ticaret (ithalat – ihracat) Grafiği.....	32
Şekil 9. Ağaç Mamuller Sektöründe Son Beş Yıllık İstihdam, Çalışan-Saat ve Brüt Ücret-Maaş Endeksi Seyrine Ait Grafik	39

1. Giriş

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği üst kuruluşu içerisinde yer almakta ve Türkiye Orman Ürünleri Meclisi adı altında temsil edilmektedir. Sektör Türkiye' nin öncü 58 sektöründen birisi olup imalat sanayii içerisinde yer almaktadır. Bu sektör 1950'li yıllarda kamu finansı ile kurulmuş, temel yapılanmasını **kereste, parke, doğrama ve levha (kontrplak, yonga ve lif levha) sanayi** konsepti üzerine oluşturmuştur.

2000 yılından itibaren özelleştirilen işletme ve kuruluşların ilk örnekleri arasında yer almıştır. Özel sektörün yeniden yapılandırılmasına ve teknolojik gelişmeye uğramış sektörün bir çok işletmesi kendi alanında üretime devam etmektedir. Odun ve odun esaslı hammadde kullanan **mobilya ve kağıt ürünler** sektörleri bu sektörün içerisinden çıkmıştır. Son yıllarda bir çok sektörün hammaddesini içeren **odun dışı orman ürünleri**, ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörüne katılarak, bu sektörün ürün çeşitliliğini artırmış ve özellikle ihracatta yeni pazarlara açılmasını sağlamıştır.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayi işletmeleri, özelleşmeden sonra yeniden yapılanma ve teknolojik gelişmeyle, iç pazarın ve son yıllarda dış pazarların taleplerini karşılamak üzere rekabete ortamına açılmış bulunmaktadır. Kentsel dönüşüm süreçlerinin yaşandığı ülkemizde sektörün ürünlerine yönelik dinamik bir iç pazar mevcut olduğu gibi, ihracat gerçekleştirdiğimiz ve pazar olarak özellikle yeni keşfedilen Afrika ülkelerinde, işçiliğin pahalı olması nedeniyle kendi üretimlerini azaltıp dışa bağımlı hale gelen birçok Avrupa ülkesinde, bilinen nedenlerden dolayı yıkıma uğramış çevre ülkelerde ve ticari işbirliğini geliştirdiğimiz akraba ülkelerde (Orta Asya Türk Cumhuriyetleri) ulaşılmış düzeyden daha fazla pay elde etmek mümkün olacaktır. Ancak, sektörün temel sorunlarından hammadde, ucuz enerji, yüksek teknoloji, kurumsallaşma, kalite-standardizasyon-markalaşma-patent, yasal destek, bilinç-bilgi-becerili insan gücü gibi eksiklik ve yetersizlikleri yenmesi gerekmektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü, yukarıda vurgulanan sorun ve eksikliklerine rağmen ürün çeşitliliği, üretim, pazarlama ve rekabet bakımından gelişmiş ülkeleri arasında yer almaktadır. Sorunlarını çözmesi ve markalaşmanın sağlanması halinde, iç ve dış pazarlarda yüksek potansiyele sahip bir sektördür.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri alanında genç üniversite mezunlarına girişimcilik noktasında verilecek teşviklerin miktarının artırılması ve kredilerin geri ödeme sürelerinin uzatılması ile sektör taze kana kavuşacak, bilgi-bilinç ve beceri ile donanımlı gençler sayesinde, tasarımın yaratıcı gücü ile desteklenmiş ürün çeşitliliği sağlanacak, yabancı dil bilme ve iletişimin diğer unsurlarını kolayca kullanarak, bu alandaki dünya talepleri daha doğru okunabilecektir. Genç girişimcilik projesi kapsamında mevcut işletmelerin yapısal ve kurumsal dönüşümü makine yoğun kuruluşlara yöneltilerek sayılarının azaltılması ve üretim kapasite ve kalitesinin artırılması sağlanmış olabilecektir. Sektöre insan gücü yetiştiren yüksek eğitim kurumları ile sanayi işbirliği yasal mecburiyet haline getirilerek, bir taraftan yeni geliştirilmiş bilgi ve teknolojilerin sanayi kurumlarına doğrudan ulaşımı sağlanacak, diğer taraftan da yeni iş hayatına atılmış gençlere istihdam sağlanmış olacaktır.

2. “Kentsel Dönüşüm ve Yeniden Yapılaşmada Ağaç Mamullerini Daha Yaygın Kullanmaya Doğru...”

Ahşap ve ahşap esaslı mamullerin yapı malzemesi olarak kullanımı, beton ve çeliğe oranla daha eskidir. Başlangıçta, deneyime dayalı olan kullanım uygulamaları, mühendislik bilimlerindeki ilerlemelere paralel gelişen yapı tekniğiyle bilimsel olarak yapılmaya başlanmıştır.

Ahşap teknolojisindeki gelişmeler sürecinde, ahşap malzemede kullanılan birleşim araçlarının (tutkal vb.) modern teknolojiye göre araştırılıp yönetmeliklere girmesi, ahşap kullanımına ve ahşap yapı elemanlarının yaygınlaşmasına yardım etmektedir.

Ahşabın bilinen yanma ve atmosferik şartlar içerisinde aşınma-yaşlanma zafiyetleri teknolojik araştırmalar ile geliştirilmiş koruyucu tedbirler sayesinde ya tamamen ortadan kaldırılmış ya da iyice azaltılmıştır.

Bu gelişmeler ile güncel hakim olan ekolojik yapılaşma insanlara her geçen gün;

- ☺ Daha dikkatli, sosyal ve akılcı olmayı önermekte,
- ☺ Malzemelerin akılcıca ve dönüştürülerek kullanımını önermekte,
- ☺ Yaşam konforunu yükselten doğru planlama ve enerji öncelikli tasarım ile üretilen her türlü materyalin yapılarda kullanımını önermektedir.

Türk gayrimenkul ve inşaat sektöründe gelecek 15 yılda doğacak 15 milyonluk konut ihtiyacının 3 trilyon dolarlık ekonomik hacim yaratabileceği öngörülmektedir. Ölçeği bu kadar büyük olan piyasadaki ahşap ve ahşap esaslı yapı malzemeleri yukarıda belirtilen iyileştirme sebeplerinden dolayı daha fazla pay alabilmelidir.

İnşaat sektöründe gelecek 15 yılda 15 milyon konut ihtiyacı ortaya çıkacak ise;

Bu demektir ki iç piyasada;

- ☺ Her yıl bir milyon konut,
- ☺ Her konut; ortalama 100 m2 parke,
- ☺ Her konut; ortalama 15 adet kapı doğraması,
- ☺ Her konut; ortalama 20 m2 pencere doğraması,
- ☺ Her konut; mutfak, yemek, oturma, çalışma ve yatak odası mobilyaları talebi olacaktır.

Benzer ihtiyaçlar çevremizdeki ülkelerde iç savaş ve yıkımdan dolayı ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerdeki ahşap ve ahşap esaslı yapı elemanları ihtiyacı da ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörüne iş imkânı sunacaktır.

3. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörü

Sektör, imalat sanayi alt grupları içerisinde ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) ve ekonominin ihracat boyutunda ise ağaç mamulleri ve orman ürünleri adı altında yer almaktadır. Sektörün ana ve alt mal grupları imalatı NACE Rev 2 kodlamasına göre:

1610 - Ağaçların biçilmesi ve planyalanması (Kereste)

16.10.10.33.00	İbrelili ağaç keresteleri; testere ile kesilmiş ya da uzunlamasına yontulmuş; dilimli ya da soyulmuş; kalınlığı > 6mm; uç birleştirmeli ya da zımparalanmış veya planyalanmışlar olanlar
16.10.10.35.00	Ladin kerestesi (Picea abies Karst.), köknar kerestesi (Abies alba Mill.)
16.10.10.37.00	Çam kerestesi (PINUS SYLVESTRIS L.)
16.10.10.39.00	Yumuşak ağaç kerestesi; testere ile kesilmiş /uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı > 6 mm (uzunluğu ≤ 125 cm, kalınlığı < 12,5 mm olan kurşun kalem lataları dâhil) (uç birleştirmeli, planyalanmış/zımparalanmış, ladin/çam kerestesi olanlar hariç)
16.10.10.50.00	Keresteler, testere ile kesilmiş /uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı > 6 mm; (ibrelili ve tropik ağaçlar ile meşe blokları, şeritleri ve frizleri hariç)
16.10.10.71.00	Tropikal ağaç keresteleri, testere ile kesilmiş ya da uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, uç birleştirmeli ya da planyalanmış/zımparalanmış, kalınlığı > 6 mm
16.10.21.10.00	İbrelili ağaç keresteleri, (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.10.21.50.00	İbrelili olmayan ağaç keresteleri (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.10.31.16.00	Kaba tel direkleri, yumuşak kerestelerden (boya, kimyasal koyulaştırıcı madde, kreozot ya da başka koruyucular enjekte edilmiş ya da emdirilmiş (emprenye edilmiş) olanlar)
16.10.39.00.00	Diğer keresteler, kaba halde (sırık ve kazıklar dâhil)
16.10.91.00.00	Tomruk ve kerestelerin işlenmesi, emdirilmesi (emprenye edilmesi) ve korunması (kurutarak sertleştirme ve kurutma dâhil)

1621 - Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı

16.21.11.00.00	Kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme (bambudan yapılmış)
16.21.12.21.00	Ahşap kaplama panelleri ve benzeri lamine ahşap malzeme (kontrtabla, lam levha veya battenboardlu olanlar)
16.21.12.24.00	Ahşap kaplama panelleri ve benzeri lamine ahşap malzeme (kontratabla, lam levha veya battenboardlu olanlar)
16.21.21.13.00	Kontrplak ve diğer ahşaplar için ahşap kaplama plakaları ve plakalar ile kurşun kalem imalatı için küçük tahtalar (testere ile uzunlamasına kesilmiş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı ≤ 6 mm, uç birleştirmeli, planyalanmış/zımparalanmış)
16.21.21.18.00	Kontrplak için ahşap kaplama plakaları ve plakalar, ibrelili ve tropikal ağaçlardan (testere ile uzunlamasına kesilmiş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı ≤ 6 mm olanlar) (uç birleştirmeli, planyalanmış/zımparalanmış olanlar hariç)

1622 - Birleştirilmiş parke yer döşemelerinin imalatı

16.22.10.30.00	Parke paneller, ahşaptan (mozaik yer döşemeleri için olanlar)
16.22.10.60.00	Parke paneller, ahşaptan (mozaik yer döşemeleri için olanlar hariç)

1623 - Diğer bina doğramacılığı ve marangozluk ürünlerinin imalatı

16.23.19.00.00	İnşaat doğrama ve marangozluk ürünleri (pencereler, pencereli kapılar (Fransız pencereler) ve kapılar, bunların kasaları ve eşikleri, parke paneller, beton inşaat işleri için ahşap beton kalıpları, ahşap kiremitler ve çatı padavraları hariç)
----------------	---

1624 - Ahşap konteyner imalatı

1629 - Diğer ağaç ürünleri imalatı; mantardan, saz, saman ve benzeri örme malzemelerinden yapılmış ürünlerin imalatı

şeklinde gruplandırılmaktadır.

İkincil imalat sanayi grubu içerisinde ise birincil imalat ürünlerini hammadde olarak kullanan; mobilya, doğrama, ahşap parke, prefabrik ev, palet, ambalaj vb. gibi sanayiler bulunmaktadır.

Odun dışı orman ürünlerinin de bu sektöre dâhil olmasıyla sektörün ürün çeşitliliği zenginleşmiştir. Odun dışı orman ürünleri kaleminden sektöre katılan alt mal grubunda yer alan ürünler aşağıda verilmiştir.

- ☞ Sanat eserleri koleksiyon eşyası,
- ☞ Hasır, saz ve benzeri örülebilen eşyalar
- ☞ Müzik aletleri,
- ☞ Mantar ve mantardan eşya vb.

3.1. Kereste ve Parke Tanımları

Orman ürünlerine yönelik yayın ve belgelerde kereste ve diğer ürünlerin tanımları aşağıdaki gibi yapılmaktadır.

Kereste: Odunun biçilmesi kesilmesi ya da yontulmasıyla elde edilen birbirine paralel en az iki yüzü bulunan parçalardır. Keresteler teknik özellikleri ve kusurluluk durumuna göre:

- ☞ **I. Sınıf Kereste:** Taşıyıcı özellikleri yüksek ve yapısal görünümleri düzgündür. Özel işlerde kullanılırlar.
- ☞ **II. Sınıf kereste:** Taşıyıcılık özellikleri normaldir. Yapıda bu tip keresteler kullanılır.
- ☞ **III. Sınıf kereste:** Taşıyıcılık özellikleri çok azdır. Yapının önemsiz kısımlarında kullanılır.

Masif Parke: Ahşabın yer döşemesi olarak inşaat ve dekorasyon sektöründeki en eski uygulamalarından biridir.

Laminant Parke: En üstte özel koruyucu ve şeffaf film tabakası, altında ağaç desenli dekor kâğıdı, E1 kalitesinde HDF, MDF, yonga levha vb. plaka ve en altta sağlamlığı artıran ve nemden koruyan melamin içeren astardan oluşan bir kaplama levhasıdır.

Lamine Parke: En üstte 4 mm kalınlığında ağaç kaplama, 10 mm kalınlığında çift taraflı kalibre edilmiş ve suya dayanıklı kontrplaktan oluşur. Lamine parkelerin toplam kalınlığı 14 mm'dir. Kereste, kaba tel direk ve parkeler aşağıda kodlanmış olarak verilmiştir.

16.10.10.33.00	İbrelî ağaç keresteleri; testere ile kesilmiş ya da uzunlamasına yontulmuş; dilimli ya da soyulmuş; kalınlığı > 6mm; uç birleştirmeli ya da zımparalanmış veya planyalanmışlar olanlar
16.10.10.35.00	Ladin kerestesi (Picea abies Karst.), köknar kerestesi (Abies alba Mill.)
16.10.10.37.00	Çam kerestesi (PINUS SYLVESTRIS L.)
16.10.10.39.00	Yumuşak ağaç kerestesi; testere ile kesilmiş /uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı > 6 mm (uzunluğu ≤ 125 cm, kalınlığı < 12,5 mm olan kurşun kalem lataları dâhil) (uç birleştirmeli, planyalanmış/zımparalanmış, ladin/çam kerestesi olanlar hariç)

16.10.10.50.00	Keresteler, testere ile kesilmiş /uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, kalınlığı > 6 mm; (İbrelili ve tropik ağaçlar ile meşe blokları, şeritleri ve frizleri hariç)
16.10.10.71.00	Tropikal ağaç keresteleri, testere ile kesilmiş ya da uzunlamasına yontulmuş, dilimlenmiş/soyulmuş, uç birleştirmeli ya da planyalanmış/zımparalanmış, kalınlığı > 6 mm
16.10.21.10.00	İbrelili ağaç keresteleri, (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.10.21.50.00	İbrelili olmayan ağaç keresteleri (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.10.31.16.00	Kaba tel direkleri, yumuşak kerestelerden (boya, kimyasal koyulaştırıcı madde, kreozot ya da başka koruyucular enjekte edilmiş ya da emdirilmiş (emprenye edilmiş) olanlar)
16.10.39.00.00	Diğer keresteler, kaba halde (sırık ve kazıklar dâhil)
16.10.91.00.00	Tomruk ve kerestelerin işlenmesi, emdirilmesi (emprenye edilmesi) ve korunması (kurutarak sertleştirme ve kurutma dâhil)

3.1.1. Kereste ve Parke Sanayi İşletmeleri

2015 yılında kereste sanayinde faaliyet gösteren ve TOBB veri tabanına kayıtlı küçük ve büyük işletmeler (ürettikleri kerestelerin türü, boyutu ve gördükleri işlem gibi özellikler bakımından kodlanmış - ürün kodu):

2015 yılında TOBB veri tabanına kayıtlı toplam 531 kereste ve tel direği imalat işletmesi bulunduğu ve bunların yaklaşık 30.845.154 m³/yıl kereste ve tel direği üretim, ayrıca 117 emprenye ve kurutma işletmesi bulunduğu ve bunların 2.158.322 m³/yıl işlem kapasitesine sahip oldukları belirtilmektedir. Bu işletmelerin çoğunluğu küçük ölçekli işletme olup, her ilde yaygın olarak bulunmaktadır. Kereste sektöründe önemli işletmeler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Türkiye'de Belli Başlı Kereste Üretimi Yapan Sanayi Kuruluşları ve Bunların Kuruluş Yerleri

KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ	KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ
Görmüş Orman Ürünleri A.Ş.	Adana	Görmüş Orman Ürünleri A.Ş.	Adana
Tepe Kapı Doğrama San. Ve Tic. A.Ş.	Ankara	Ulupınar Orman Ürünleri Ltd. Şti.	Bartın
Yörüs Yenice Orman Ürünleri A.Ş.	İzmir	Neftaş Orman Ürünleri A.Ş.	Ankara
Balıkçioğlu Mobilya Tasarım Ltd. Şti.	Ankara	Sonçağ Terim Ltd. Şti.	İzmir
Kahramanlar Orman Ürünleri A.Ş.	Ankara	Azim Kereste Ltd. Şti.	İzmir
Ortap Orman Ürünleri Kaplama A.Ş.	Ankara	Kastamonu Entegre Ağaç A.Ş.	Kastamonu
Adıyamanlar Kereste ve Amb. Ltd. Şti.	Sakarya	Sağlamlar Orman Ürünleri. A.Ş.	Edremit
Hasan Kula Orman Ürünleri A.Ş.	Konya	Çağ Orman Ürünleri A.Ş.	Kastamonu
Şerifoğlu A.Ş.	Düzce	Ekşioğlu Ltd. Şti.	İzmit
Gölmak A.Ş.	Bolu	Düzkapı A.Ş.	Düzce
Acunlar A.Ş.	Burdur	Yücel Kerestecilik A.Ş.	Muğla
Atılım A.Ş.	Bolu	Dostaş A.Ş.	Kayseri
Bayraktar Ltd. Şti.	Bursa	Vahdet Orman Ürünleri	Samsun
Aksun Ltd. Şti.	Bursa	Maya Fırını Kayın Koll. Şti.	Samsun
Sülekler A.Ş.	Düzce	Ayancık Orman Ürünleri A.Ş.	Sinop
Orca Orman Ürünleri	Bursa	Tekağaç A.Ş.	Tekirdağ
İmsan Ltd. Şti.	Bursa	Başoğlu A.Ş.	Zonguldak
TZDK	Erzurum	Kuriş A.Ş.	İstanbul
Angünsan Ltd. Şti.	Erzurum	Diker Ltd. Şti.	İstanbul
Narin A.Ş.	Hatay	Foça Sunta San. Ve Tic. A.Ş.	Karabük
Sakarya Kerestecilik	Isparta	Cesurlar Orman Ürünleri A.Ş.	Karabük
Adım A.Ş.	Isparta	Öney A.Ş.	Düzce
Adas Ltd. Şti.	İçel	Sancaklı Orman Ürünleri A.Ş.	Düzce
Yaprak Ltd. Şti.	Düzce	Doğan A.Ş.	Düzce

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Parke ve doğrama sanayinde faaliyet gösteren ve 2015 yılında TOBB veri tabanına kayıtlı küçük ve büyük işletmeler (işledikleri kereste türü, boyutu ve gördükleri işlem gibi özellikler bakımından kodlanmış - ürün kodu):

16.10.21.10.00	İbrelî ağaç keresteleri, (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.10.21.50.00	İbrelî olmayan ağaç keresteleri (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş) (birleştirilmemiş parke döşemeleri için şerit ve frizler dâhil)
16.22.10.30.00	Parke paneller, ahşaptan (mozaik yer döşemeleri için olanlar)
16.22.10.60.00	Parke paneller, ahşaptan (mozaik yer döşemeleri için olanlar hariç)
16.23.19.00.00	İnşaat doğrama ve marangozluk ürünleri (pencereler, pencereli kapılar ve kapılar, bunların kasaları ve eşikleri, parke paneller, beton inşaat işleri için ahşap beton kalıpları, ahşap kiremitler ve çatı padavraları hariç)

2015 yılında TOBB veri tabanına kayıtlı 279 masif parke ve lamine parke, 185 ahşap doğrama üreten küçük-büyük işletme sayısı toplam 464 olup, bu işletmeler 148.274.528 m²/yıl, 3.358.049 kg/yıl parke ve 392.329.326 kg/yıl ahşap doğrama üretme kapasitesine sahiptir. Parke sektöründe önemli işletmeler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Önemli Ağaç Parke İşletmeleri ve Buldukları Yerler

İŞLETME ADI	BULUNDUĞU YER
Bil Mobilya ve Ağaç San. Ve Tic. A.Ş.	Eskişehir
Atagür Ltd. Şti.	Ankara
Kahramanlar A.Ş.	Ankara
Abant Parke A.Ş.	Bolu
Şerifoğlu A.Ş.	Düzce
Starwood	Bursa
Bayraktar Ltd. Şti.	Bursa
Aksun A.Ş.	Bursa
Anıtlaş A.Ş.	Bursa
Orca Orman Ürünleri	Bursa
Zafer - Bilal Bayrak	Bursa
Atlas Orman Ürünleri A.Ş.	Amasya
Angunsan Ltd. Şti.	Giresun
Borüs A.Ş.	Bartın
Kastamonu Entegre Ağ. San. Ve Tic.Ltd. Şti.	Kastamonu
Azım Kereste Ltd. Şti.	İzmir
Dostaş A.Ş.	Kırklareli
Akçam Kerestecilik A.Ş.	İstanbul
Ekşioğlu Ltd. Şti.	İzmit
SEKA Akkuş İşletmesi	Ordu
Barut Ltd.Şti.	Sakarya
Demircioğlu A.Ş.	Sakarya
Vahdet Orman Ürünleri A.Ş.	Samsun
Maya Fırınlı Kayın Koll. Şti.	Samsun
Ayançlı Orman Ürünleri A.Ş.	Sinop
Devrektaş A.Ş.	Zonguldak
Yorius A.Ş.	Karabük
Sancaklı A.Ş.	Düzce
Bil Mobilya ve Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	Eskişehir
Atagür Ltd.Şti.	Ankara
Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı	

TOBB veri tabanına göre kereste, parke ve doğrama sektöründe küçük, orta ve büyük ölçekli toplam 1.186 işletme bulunmaktadır. Kereste, ağaç unu ve talaş-yonga üretiminde faaliyet gösteren işletmelerin istihdam ve üretim kapasite değerleri Tablo 3'te, parke ve doğrama üretiminde faaliyet gösteren işletmelerin istihdam ve üretim kapasite değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3. Kereste Üretiminde Faaliyet Gösteren İşletmelerin İstihdam ve Üretim Kapasite Değerleri

ÜRÜN KODU	ÜRETİCİ SAYISI	ÇALIŞAN PERSONEL BİLGİLERİ						ÜRETİM KAPASİTESİ (m ³)
		Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel	TOPLAM	
KERESTE								
16101033	104	9	14	212	1 318	153	1 706	1 015 745
16101035	13	5	1	16	166	11	199	122 712
16101037	78	7	4	135	679	95	920	692 380
16101039	34	6	3	71	394	38	512	293 685
16101050	370	123	108	917	5 674	732	7 585	8 142 325
16103116	10	3	0	13	60	9	88	11 126 642
16103900	22	1	0	45	226	25	300	220 802
KERESTENİN İŞLENMESİ, EMPRENYELEMESİ VE KURUTULMASI								
16109100	117	43	44	306	1 678	193	2 304	2 158 322 m ³ 23,545,320 kg
TOPLAM	748	197	174	1 715	10 195	1 256	13 614	23 772 613 m³ 23,545,320 kg

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Tablo 4. Parke ve Doğrama Üretici İşletmelerin İstihdam ve Üretim Kapasite Değerleri

ÜRÜN KODU	ÜRETİCİ SAYISI	ÇALIŞAN PERSONEL BİLGİLERİ						ÜRETİM KAPASİTESİ BİRİMİ
		Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel	TOPLAM	
PARKELER								
16101071	8	7	2	10	121	10	181	88,443 m ³
16101077	25	9	5	96	569	72	782	2 939 143 m ²
16102110	10	10	10	19	169	32	240	3 358 049 kg
16102150	3	1	0	3	27		33	*kg
16221030	115	307	231	479	4185	623	5830	91 624 600 m ²
16221060	118	368	299	867	5068	693	7315	53 710 785 m ²
TOPLAM	279	702	547	1 474	10 139	1 432	14 381	148 274 528 m² 88 443 m³ 3 358 049 kg
AĞAÇ DOĞRAMA								
16231900	185	143	78	574	4020	856	5673	392 329 326 kg

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

3.2. Kaplama ve Kontrplak Sanayi

Ağaç kaplama, çeşitli ağaç tomruklarından soyma, dilme-kesme ve biçme yöntemleri ile elde edilen 0,5-0,8 mm kalınlığa sahip yaprak levha olarak tanımlanmaktadır. Kaplama üretimi yapan firmaların büyük bir bölümü Marmara Bölgesi'nde (%80 civarında) yer almakta olup, bu bölgeyi İç Anadolu Bölgesi (%15) izlemektedir.

Kontrplak, ağaç kaplamaların lif doğrultularının birbirine dik olarak dizilip yapıştırılması ile oluşan paneldir. Kontrplaklar en az 3 katmandan oluşur.

3.2.1. Kaplama ve Kontrplak İşletmeleri

Kaplama sanayinde faaliyet gösteren ve TOBB veri tabanına kayıtlı 2015 yılında küçük ve büyük işletmeler (işledikleri ağaç türü, boyutu ve gördükleri yüzey işlemi gibi özellikler bakımından kodlanmış - ürün kodu) aşağıda verilmiştir.

16211100	Kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme (bambudan yapılmış)
16211211	Kontrplaklar, her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (bambu olanlar hariç), sadece ahşap tabakalardan oluşan ve en az bir dış tabakası tropikal ağaçlardan olanlar
16211214	Kontrplaklar, her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (bambu olanlar hariç), sadece ahşap tabakalardan oluşan ve en az bir dış tabakası ibrelili olmayan ağaçlardan olanlar (tropikal ağaçlardan olanlar hariç)
16211217	Kontrplaklar, yalnızca ahşap tabakalardan oluşan (bambu olanlar hariç) ve her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (en az bir dış tabakası tropik ağaçlardan olanlar ile yapraklı ağaçlardan olanlar hariç)
16211224	Ahşap kaplama panelleri ve benzeri lamine ahşap malzeme (kontratabla, lam levha veya battenboardlu olanlar hariç)

TOBB veri tabanına kayıtlı 2015 yılında kaplama sektöründe 157 adet ahşap kaplama işletmesi mevcuttur. Toplam 5.708.827 m³ kaplama üretim kapasitesine sahiptir. İşletmelerin çoğunluğu küçük ölçeklidir. İşletmelerin çoğunluğu Düzce, Kocaeli, Bursa ve Bolu'dadır. Kaplama sektöründe faaliyet gösteren önemli kuruluşlar ve kapasiteleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Kaplama Sektöründe Önemli Kuruluşlar

KURULUŞUN ADI	YERİ	ÜRETİM KONUSU	ÜRETİM KAPASİTESİ (m ²)
Kapsa kaplama	Düzce	Ağaç kaplama	20.000.000
Burhan çelik ahşap	Abant		11.000.000
Hasep kaplama	Düzce		10.000.000
San tic. Ağ. Kapl.	Ankara		7.000.000
Doğsan düzce orm.	Düzce		6.685.150

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Kaplama sektöründe orta ölçekli firmaların sayısı azalırken büyük ölçekli işletme sayısında artış olmuştur. Kontrplak ve ahşap kutu sanayisinde faaliyet gösteren ve TOBB veri tabanına kayıtlı küçük ve büyük işletmeler (işledikleri kereste türü, boyutu ve gördükleri yüzey işlemi gibi özellikler bakımından kodlanmış-ürün kodu) aşağıda verilmiştir.

16211100	Kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme (bambudan yapılmış)
16211211	Kontrplaklar, her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (bambu olanlar hariç), sadece ahşap tabakalardan oluşan ve en az bir dış tabakası tropikal ağaçlardan olanlar
16211214	Kontrplaklar, her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (bambu olanlar hariç), sadece ahşap tabakalardan oluşan ve en az bir dış tabakası ibrelili olmayan ağaçlardan olanlar (tropikal ağaçlardan olanlar hariç)
16211217	Kontrplaklar, yalnızca ahşap tabakalardan oluşan (bambu olanlar hariç) ve her bir tabaka kalınlığı 6 mm'yi geçmeyen (en az bir dış tabakası tropik ağaçlardan olanlar ile yapraklı ağaçlardan olanlar hariç)
16211224	Diğer kontrplaklar, kaplama ağaçlar (en az bir tabakası yonga levhadan olanlar)
16241320	Ahşap kutu

TOBB veri tabanına kayıtlı kontrplak sektöründe 74 işletmede 479.582 m³, ahşap kutu sektöründe 127 işletmede 308.013.821 kg, (toplamda 201 işletme) üretim yapabilme kapasitesi mevcuttur. İşletmelerin yoğunlaştığı iller ise Sakarya, Kastamonu, Antalya, Tokat, Bolu, Bursa, Kütahya gibi illerdir. Kontrplak sektöründe faaliyet gösteren önemli kuruluşlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Kontrplak Sektörünün Önemli İşletmeleri

KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ	KURULUŞ ADI	KURULUŞ YERİ
Bizon Ağaç San. Tic. A. Ş.	Adapazarı	Bizon Ağaç San. Tic. A. Ş.	Adapazarı
Dastaş Demircioğlu San. Ve Tic.A. Ş.	Adapazarı	Eken Ağaç Mam. Tic.Ve San. A.Ş.	İstanbul
Hasep Kaplama San. Ve Tic.A. Ş.	Düzce/Bolu	Sitaş Siteliler Ağaç İşleri	Ankara
Taner Entr. Ağaç San. Tic.A. Ş.	Bursa	İmalat San. Ve Tic.A. Ş.	Çorum
Yiğit İnş.- Orman Ür. Tic.Ltd. Şti.	İstanbul	Varışlar Ağaç Mam. San. Ve Tic.A. Ş.	İstanbul
		Zed Ahşap Ltd.Şti. Teşvikiye-	

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

TOBB veri tabanına göre 2015 yılında ağaç kaplama, kutu ve kontrplak sektöründe küçük, orta ve büyük ölçekli toplam 352 işletme bulunmaktadır. Ağaç kaplama ve kontrplak üretiminde faaliyet gösteren işletmelerin istihdam ve üretim kapasite değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Ağaç Kaplama ve Kontrplak Sektöründe İstihdam ve Üretim Kapasitesi

ÜRÜN KODU	İŞLETME SAYISI	PERSONEL İSTİHDAMI						ÜRETİM KAPASİTESİ
		Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel	TOPLAM	
AHŞAP KAPLAMA								
16211221	95	388	430	546	5 341	968	7 689	5 000 874
16211224	38	206	153	530	2 464	335	3 688	454 438
16212113	12	2	5	33	369	41	450	130 917
16212118	12	9	10	85	535	42	685	122 598
TOPLAM	157	605	598	1 194	8 709	1 386	12 512	5 708 827
AHŞAP KUTU								
16241320	114	24	29	298	1 659	209	2 257	315 241 483 kg
16291300	9	3	1	11	105	34	157	1 190 806 kg
TOPLAM	123	27	30	309	1764	243	2414	316 432 289 kg
KONTRPLAK								
16211100	6	3	2	27	122	25	179	23 253
16211211	25	50	53	105	1 418	173	1 799	181 913
16211214	4	1	1	4	74	5	85	15 683
16211217	9	1	8	15	216	14	258	12 938
16211224	38	206	153	530	2 464	335	3 688	454 438
TOPLAM	72	261	217	681	4 294	552	6 006	688 225

M: Mühendis; T: Teknisyen; U: Usta; İ: İşçi; İD: İdari;

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

3.3. Yonga Levha ve Lif Levha Sanayi

Masif ağacın boyutsal olarak teknolojik yetersizlikleri ve pahalılığı esas alınarak, odun hammadde-sinden yonga levha, lif levha, kontrplak vb. ahşap levhalar üretilmektedir.

Yonga levha, odun yongaları, testere talaşı ve rende talaşının tutkalandıktan sonra sıcak preste basınç uygulanması ile elde edilen levhadır.

Lif levha, odun liflerinin doğal yapışma ve keçeleşme özelliklerinden yararlanılarak biçimlendirilmesi sonucu oluşan levhadır.

3.3.1. Yonga ve Lif Levha Sanayi İşletmeleri

Yonga levha sanayinde faaliyet gösteren ve TOBB veri tabanına kayıtlı küçük ve büyük işletmeler (ürettikleri levhaların ağaç türü, boyutu ve gördükleri yüzey işlemi gibi özellikler bakımından kodlanmış - ürün kodu) aşağıda verilmiştir.

16211313	Yonga levhalar ve benzeri levhalar (ağaçtan veya diğer odunsu malzemelerden)
16211319	Etiket yongalı levhalar ve benzeri levhalar, ahşaptan (ağaçtan yonga levha ve yönlendirilmiş şerit levha (OSB) hariç)
16211350	Yonga levhalar ve benzeri levhalar (ağaçtan veya diğer odunsu malzemelerden) Yonga levhalar ve benzeri levhalar odunsu malzemelerden (ağaçtan olanlar hariç)

2015 yılında TOBB veri tabanına kayıtlı 36 işletmede 5.692.336 m³ üretim kapasitesi mevcuttur. Sektörde yonga levha üreten önemli işletmeler Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Yonga Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri

FİRMA ADI	FABRİKA YERİ	FİRMA ADI	FABRİKA YERİ
Ayorsan A.Ş.	Sinop	Orma A.Ş.	Isparta
Devrektaş A.Ş.	Zonguldak	Panel (Yontaş) A.Ş.	Samsun
Foça Sunta A.Ş.	İzmir	Samedoğlu A.Ş.	Mersin
Giresun Orman Ltd.Şti	Giresun	Serdar Ağaç A.Ş.	Bursa
Gentaş A.Ş.	Bolu	S.F.C. A.Ş.	Kastamonu
İttaş A.Ş.	Bursa	Starwood A.Ş.	Bursa
Kastamonu Entegre	Kastamonu	Sumaş A.Ş.	Balıkesir
Kastamonu Entegre A.Ş.	İzmit	Suntasan A.Ş.	Eskişehir
Kastamonu Entegre A.Ş.	Balıkesir	Tever Ağaç A.Ş.	İzmit
Koyuncuoğlu (Setaş)	Kütahya	Teverpan A.Ş.	Tekirdağ
Köseoğlu A.Ş.	Kayseri	Vezir Ağaç A.Ş.	Samsun
Masstaş A.Ş.	Bolu	Yonsan A.Ş.	Manisa

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Sektörde yer alan önemli işletmelerin kuruluş kapasiteleri ve teknolojileri zamanla iyileştirilmiştir. Lif levha sanayinde faaliyet gösteren ve TOBB veri tabanına kayıtlı küçük ve büyük işletmeler (ürettikleri levhaların ağaç türü, boyutu ve gördükleri yüzey işlemi gibi özellikler bakımından kodlanmış - ürün kodu) aşağıda verilmiştir.

16211423	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Orta yoğunluklu lif levhalar (MDF), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, kalınlığı 5 mm ve daha az olanlar)
16211426	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Orta yoğunlukta lif levhalar (MDF), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, kalınlığı 5 mm'den fazla olan fakat 9 mm'yi geçmeyenler)
16211429	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Orta yoğunlukta lif levhalar (MDF), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, kalınlığı 9 mm'den fazla olanlar)
16211443	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Lif levhalar (MDF hariç), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, yoğunluğu > 0.8 g/ cm ³ olanlar)
16211446	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Lif levhalar (MDF hariç), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, yoğunluğu > 0.5 g/cm ³ fakat <=0.8 g/cm ³ olanlar)
16211449	Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Lif levhalar (MDF hariç), ağaç veya diğer odunsu malzemelerden (reçine veya diğer organik maddelerle birleştirilmiş olsun veya olmasın, yoğunluğu 0,5 g/cm ³ olanlar)
16291420	[10 Ahşap çerçeve (tablo, fotoğraf, ayna ve benzeri nesnelere için) ve ahşaptan diğer eşyalar. Diğer ahşap eşyalar (palet kuşakları hariç)]

TOBB Veri Tabanına kayıtlı 2015 yılında toplam 86 işletmede 376.747.198 m²/yıl lif levha, 21 işletmede 12.077.489 kg/yıl ahşap çerçeve üretim kapasitesi mevcuttur. Lif Levha üreten işletmeler Tablo 9' da verilmiştir.

Tablo 9. Lif Levha Sektörünün Önemli İşletmeleri

FİRMA ADI	FABRİKA YERİ	FİRMA ADI	FABRİKA YERİ
Bolu Lif (Gbs) A.Ş.	Bolu	Serdar Ağaç A.Ş.	Bursa
Çamsan A.Ş.(Ordu)	Ordu	S.F.C. A.Ş.	Kastamonu
Çamsan A.Ş.	Adapazarı	Teverpan A.Ş.	Tekirdağ
Divapan A.Ş.	Düzce	Tever Mdf. A.Ş.	Tekirdağ
Kastamonu Entegre A.Ş.	İzmit	Yıldız Sunta Mdf A.Ş.	İzmit
Kastamonu Entegre A.Ş.	Kastamonu	Yıldız Entegre A.Ş.	İzmit
Kuroğlu A.Ş.	İzmit	Turanlar Grup (Vezir Ağaç)	Samsun
Selolit A.Ş.	Manisa		

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Lif levha ve yonga levha sektöründeki işletmeler kuruluşlarından sonra zaman içerisinde üretim kapasitelerini artırdığı ve teknolojilerini yeniledikleri görülmektedir. TOBB veri tabanında kayıtlı yonga levha, lif levha ve ahşap çerçeve sektöründe ürettiği levha koduna göre faaliyet gösteren işletmelerin istihdam ve üretim kapasite değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Yonga ve Lif Levha Sektöründe İstihdam Durumu (kişi) ve Kapasite

ÜRÜN KODU	İŞLETME SAYISI	PERSONEL İSTİHDAMI					TOPLAM	ÜRETİM KAPASİTESİ BİRİMİ
		Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel		
YONGA LEVHA								
16211313	31	390	302	787	3 148	565	5 192	5 692 336 m ³
16211319	3	39	52	34	449	69	653	*
16211350	2	12	4	60	84	16	176	*
TOPLAM	36	441	358	881	3 681	650	6 021	5 692 336 m³
LİF LEVHA								
16211423	15	178	115	444	1 163	179	2 079	55 902 517 m ²
16211426	16	86	30	41	993	159	1 309	46 963 138 m ²
16211429	40	67	87	156	1 607	231	2 148	248 829 555 m ²
16211443	8	52	38	28	824	118	1 060	24 365 588 m ²
16211446	3	0	0	5	33	9	47	*
16211449	4	8	3	8	122	10	151	686 400 m ²
TOPLAM	86	391	273	682	4 742	706	6 794	376 747 198 m²
AHŞAP ÇERÇEVE								
16291490	21	12	4	38	357	52	470	12 077 489 kg

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Sektördeki kapasite kullanım oranları yonga levha için % 85, lif levha için ise %97'dir. Yonga levha ve lif levha sektörlerindeki tesislerin tamamında melamin kaplama hattı bulunmakta ve ürünlerinin büyük bir kısmını kapladıktan sonra pazarlamaktadırlar. Sektörde faaliyet gösteren kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik belgesi ve TSE uygunluk belgelerini almış olup, üretimlerinde standartlara uymaktadırlar. Ayrıca, bazıları ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgelerine sahiptir. Kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik ve TSE uygunluk belgeleri, bazıları ise ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgeleri almışlardır.

Sanayi kapasite raporu istatistikleri (NACE Rev 2) incelendiğinde üç sektöre ait toplam kapasite raporu, toplam içindeki dağılım payı ve değişimleri aşağıdaki gibi görülmektedir:

Sektör Kodu ve Adı	2013 Raporu Sayısı	Payı (%)	2014 Raporu Sayısı	Payı (%)	2015 Raporu Sayısı	Payı (%)	Değişim (%)
16 - Ağaç ürünler	2.037	2,43	2.202	2,49	2.380	2,55	8,1
17 - Kâğıt ürünleri	1.345	1,61	1.494	1,69	1.660	1,77	11,1
31 - Mobilya	3.109	3,71	3.440	3,89	3.832	4,07	11,4

Yabancı sermayeli dağılım ise;

Sektör kodu ve adı	2013 Raporu Sayısı	2014 Raporu Sayısı	2015 Raporu Sayısı	2014 e göre Değişim (%)
16 - Ağaç ürünler	5	8	11	28,0
17 - Kâğıt ürünleri	37	48	60	20,0
31 - Mobilya	13	16	17	6,0

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Bu durumda, ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ile ilgili sektörlerden kâğıt ürünleri ve mobilya sektörlerine yapılan yatırımların son iki yıldaki değişimi artarak % 8 ila % 11 arasında gerçekleşmiştir. Yine bu üç sektörün yabancı sermaye ortaklığı olan yatırımlarında da % 28 civarında bir artış kaydetmiştir.

Sektör kuruluşlarından bazıları yabancı sermaye desteği, teknoloji transferi ve dış ticarete kolaylıklar sağlamak için hisselerini yabancı ortaklığa açmıştır. Bu kuruluşların adları, kuruluş yerleri ve yabancı sermaye hisse durumları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektöründe Bazı Yabancı Sermaye Ortaklı Kuruluşlar

ÜRÜN KODU	ÜRÜN ADI	KURULUŞ YERİ	YABANCI SERMAYE
1610	STARWOOD ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ ALANYURT ŞUBESİ	BURSA	Almanya (%1)
1621	MİLANO AĞAÇ KAPLAMA SAN. VE TİC.A. Ş.	BALIKESİR	İsviçre (%38) Lüksemburg (%36) ABD (%24)
	STARWOOD ORMAN ÜRÜNLERİ SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ İNEGÖL ŞUBESİ	BURSA	Almanya (%1)
1622	FLOPAL TEKNİK YAPI ENDÜSTRİ VE TİCARET A.Ş. BOLU FABRİKASI	BOLU	İngiltere (%3.156)
	HÜNİ DERİ MAKİNALARI İMALAT VE TİC.A. Ş.	İSTANBUL	İsviçre (% 100)
1623	DOKA KALIP İSKELE SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KOCAELİ	Avusturya (%99)
	METRICA INTERIOR DEKORASYON VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	ANTALYA	Almanya (%1) İsviçre (%99)
1624	SULTAN'S (INTERNATIONAL) GIDA SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ MARANGOZHANE ŞUBESİ	SAMSUN	İngiltere (%90)
1629	EURASIA STİCKS AHŞAP MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ ÇORLU ŞUBESİ/İST:854709	TEKİRDAĞ	Fransa (%100)
	WEIDMANN TRANSFORMATÖR İZOLASYON SANAYİ İÇ VE DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	KOCAELİ	İsviçre (%100)

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

4. Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri Sektöründe Üretim

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörü çok sayıda malın üretim ve ticaretini içermektedir. Bunların başlıcaları tomruk ve kereste, keresteden üretilmiş masif ürünler (parke vb), finger joint eklenmiş masif profil, tabakalı ahşap levhalar (kontrplak, kaplama), ahşap esaslı levhalar (yonga levha, lif levha) ve ambalaj gibi ürünlerden oluşmaktadır.

Orman ürünleri içerisinde üretime ve ticarete konu olan odun dışı ürünler de mevcuttur. Bu ürünlerin dünyada onbinden fazla çeşidi olup, 3.500 çeşidi Türkiye'de yetişen endemik ürünlerdir. Bunlardan yaklaşık 350 kalem ise Türkiye'nin ihracatına konu olmakta ve kekik, defneyaprağı, keçiboynuzu ve adaçayı vb. başta yer almaktadır.

Dünyanın ormanlık alanı yaklaşık dört milyar hektar (ha) olup, toplam karasal alanın üçte birini oluşturmaktadır. Mevcut ormanların tamamına yakını (% 95) doğal ormanlardan, çok az bir kısmı (% 5'i) ise plantasyon ormanlardan oluşmaktadır. Kıtaların orman oranları; Avrupa %46, Kuzey ve Orta Amerika % 25,7 ve Afrika % 21,8'dir. Orman bakımından dünyanın en zengin beş ülkesi Rusya Federasyonu, Brezilya, Kanada, ABD, Çin toplam ormanlık alanlarının yarısına sahiptir.

4.1. 1610 - ENDÜSTRİYEL ODUN (KERESTE) ÜRETİMİ

Dünya yuvarlak odun (tomruk) üretiminin 3,4 milyar m³/yıl civarında olduğu, bunun % 53'ünün yakacak odun, % 47'sinin endüstriyel odun olduğu bildirilmektedir. Yakacak odunun yaklaşık % 90'ı gelişmekte olan ülkeler tarafından üretilip tüketilmektedir. Bunların belli başlıları; Hindistan, Çin Halk Cumhuriyeti, Brezilya ve Endonezya'dır. Endüstriyel odun üretiminin % 79'u gelişmiş ülkeler tarafından yapılmaktadır. Bu ülkelerin belli başlıları sırasıyla; ABD, Kanada, Rusya Federasyonu, Brezilya ve Çin Halk Cumhuriyeti'dir.

Dünyadaki yıllık uluslararası endüstriyel odun ticareti 123 milyon m³, yakacak odun ticareti ise 2,5 milyon m³ civarında gerçekleşmektedir. Son yıllarda Çin Halk Cumhuriyeti ithalatçı, Fransa ve Almanya da ihracatçı olarak öne çıkmıştır.

Kerestede öne çıkan ihracatçı ülkeler; Rusya Federasyonu, ABD, Yeni Zelanda, Malezya, Kanada ve Almanya iken ithalatçı ülkeler Çin, Japonya, Finlandiya ve İsveç'tir.

Dünyanın en büyük kereste üreticisi ABD'dir. ABD'yi Kanada, Çin, Brezilya ve Almanya takip etmektedir.

Türkiye 2012 yılında 6,35 milyon m³, 2013 yılında 6,51 milyon m³, 2014 yılında 6,66 milyon m³, 2015 yılında ise; yaklaşık 6,7 milyon m³ ile dünya kereste üretiminde 13. sırada üretici ülke olmuştur. Dünya kereste üretiminden % 1,6 oranında pay alarak dünya sıralamasında yerini ve payını korumuştur.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörünün temel girdilerinden olan yuvarlak odun ve odun türevleri olan ürünlerin son üç yılda üretim – satış miktarı Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo12. Türkiye Yuvarlak Odun (Kereste) Üretim-Satış Miktar Bilgileri (bin m³/ST-bin TL.)

ÜRÜN	BİRİM	ÜRETİM MİKTARI			SATIŞ		
		2015	2014	2013	2015 MİKTAR	2014 MİKTAR	2013 MİKTAR
TOMRUK	m ³	5.150	4.823	4.495	3.300	3.450	3.655
TEL DİREK		41	37	33	48	46	44
MADEN DİREK		580	550	519	400	425	454
SANAYİ ODUNU		747	717	684	460	483	510
KÂĞITLIK ODUN		1.940	2.137	2.333	1.147	1.475	1.803
LİF-YONGA		7.750	6.596	5.440	1.750	3.450	5.198
SIRIK		10	12	14	72	46	14
ENDÜSTRİYEL OD.		16.218	14.872	13.518	7.177	9.375	11.678
ÇUBUK	STER	0	0	1	0	0	1
YAKACAK		4.342	4.764	5.186	1.500	2.681	5.263
TOPLAM		4.342	4.764	5.187	1.500	2.681	5.264

Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (OGM, 2014)

Tablo 12' ye göre 2014 yılında 14,8 milyon m³ civarında endüstriyel odun üretilmiş olup, bu miktar 2015 yılında 16,2 milyon m³ civarında olacağı öngörülmektedir. Yine 2014 yılında 4,7 milyon ster civarında yakacak odun üretilmiştir. Üretimin 2015 yılında 4,3 milyon ster civarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 2014 yılında bir önceki yıla göre; üretim miktarında % 9,1 oranında artış, satış miktarında % 24,5 düşüş kaydedilmiştir. 2015 yılındaki üretim ve satış seyrinin 2014 yılı ile benzer olacağı öngörülmektedir.

TÜİK veri tabanına kayıtlı bir kısım işletmenin ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü imalat sanayinde son beş yılda üretilen **1610 - Ağaçların biçilmesi ve planyalanması** ana mal ve alt mal grubuna ait işletme sayısı, üretim-satış miktarları Tablo 13' te verilmiştir.

Tablo 13. Ağaçların Biçilmesi ve Planyalanması Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları

Ürün Kodu ve Adı	Üretim-Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.10.10 Kereste (kalınlığı > 6 mm,	Girişim Sayısı	125	167	172	148	148
	Üretim Miktarı (m ³)
	Üretim Değeri (TL)	314 765 963	599 933 743	657 598 152	493 285 567	517 949 845
	Satış Miktarı (m ³)
	Satış Değeri (TL)	280 566 086	347 441 105	374 383 269	437 430 320	459 301 836
16.10.21 Kereste (herhangi bir yüzü veya kenarı boylu boyunca şekillendirilmiş)	Girişim Sayısı	38	41	29	35	35
	Üretim Miktarı (Kg)	28 112 143	42 990 969	41 953 724	47 653 731	50 036 420
	Üretim Değeri (TL)	231 508 106	318 881 753	332 188 685	390 034 749	40 953 650
	Satış Miktarı (Kg)	28 393 331	39 209 613	39 294 845	47 705 161	50 090 420
	Satış Değeri (TL)	243 703 314	269 645 981	311 461 113	378 224 968	39 713 620
16.10.22 Ağaç yünü; ağaç unu	Girişim Sayısı	6	6	7	6	6
	Üretim Miktarı (Kg)	c	c	c	c	c
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	c	c
	Satış Miktarı (Kg)	c	c	c	c	c
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	c	c

16.10.23 Ağaç talaş ve yongaları	Girişim Sayısı	31	42	28	26	267
	Üretim Miktarı (Kg)	114 131 352	129 440 863	51 542 211	51 911 617	54 507 200
	Üretim Değeri (TL)	15 025 865	20 569 574	8 561 057	9 666 960	10 150 308
	Satış Miktarı (Kg)	117 114 917	122 526 440	45 819 519	52 807 591	55 447 970
	Satış Değeri (TL)	15 303 303	19 431 914	7 479 229	9 940 056	10 437 059
16.10.31 Kereste, kaba halde	Girişim Sayısı	8	10	14	13	13
	Üretim Miktarı (m ³)	31 699	46 558	41 398	50 022	52 523
	Üretim Değeri (TL)	14 415 539	21 666 552	23 902 262	26 964 803	28 313 400
	Satış Miktarı (m ³)	27 730	42 922	37 827	48 918	51 364
	Satış Değeri (TL)	12 626 353	20 033 366	21 836 055	26 572 873	27 901 520
16.10.32 Ahşap demir yolu veya tramvay traversleri	Girişim Sayısı	1	2	3	3	3
	Üretim Miktarı (m ³)	c	c	c	c	c
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	c	c
	Satış Miktarı (m ³)	c	c	c	c	c
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	c	c
16.10.39 Diğer keresteler, kaba halde	Girişim Sayısı	7	13	14	16	16
	Üretim Miktarı (m ³)	42 820	74 982	c	66 972	70 321
	Üretim Değeri (TL)	12 750 115	22 196 861	c	33 230 906	34 892 451
	Satış Miktarı (m ³)	20 570	66 820	c	63 932	67 129
	Satış Değeri (TL)	5 095 323	19 500 679	c	31 495 250	33 070 013
16.10.91 Tomruk ve kerestelerin kurutulması, emdirilmesi hizmetleri	Girişim Sayısı	14	17	24	20	20
	Üretim Miktarı (m ³)
	Üretim Değeri (TL)	92 933 474	131 232 712	138 772 531	197 078 241	206 932 152
	Satış Miktarı(m ³)
	Satış Değeri (TL)	39 635 378	62 077 823	76 616 258	127 366 130	133 734 400
Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.						

Kaynak: TÜİK-2015

Tablo 13'te bazı değerler ilgili yasa gereği gizlilik arz ettiği için görülememektedir.

Tablo 13'e göre; Türkiye'de 2015 yılında üretilmiş çeşitli tomruk ve kereste envalinden yaklaşık 704,16 milyon TL'lik satış değeri elde edildiği öngörülmektedir.

4.2. 1621 - AHŞAP KAPLAMA PANELİ VE AĞAÇ ESASLI PANEL ÜRETİMİ

Dünyada levha üretiminin son on yılda istikrarlı bir yükseliş gösterdiği ve bu yükselişini devam ettirdiği gözlenmektedir. Buna göre; 2009 yılında 266 milyon m³ olan üretim miktarı 2013 yılında 315 milyon m³'e yükselmiş, yani bu dönemde yılda ortalama on milyon m³'lük bir büyüme gerçekleşmiştir. Bu dönemde ağaç bazlı levha sektörünün ortalama büyüme oranı dünya genelinde %3,44 olmuş, bundan sonra da en az aynı oranda bir büyüme öngörülmüştür. Buna göre üretim miktarının 2014 yılında 325,8 milyon m³ ve 2015 yılında ise 337 milyon m³ olacağı tahmin edilmektedir. Araştırmalar, yonga levha ve MDF'de tüketim miktarının 2017 yılında 225 milyon m³'e ulaşmasının beklendiğini göstermektedir.

400.000 kişiye doğrudan olmak üzere toplam 1 milyon kişiye (Nakliyat, satış, hizmet vs.) istihdam sağlayan levha sektörünün Türkiye'deki büyüklüğü 12 milyar \$ civarındadır. 2023 yılı hedefi ise 25 milyar \$ rakamını yakalamaktır. Sektörün 2013 yılı ihracatı 2,4 milyar \$ olup, 2023 hedefi ise 8 milyar \$'dir.

Bu sektörün iki önemli alt sektörü bulunmaktadır. Birincisi mobilya ve dekorasyon sektörü, ikincisi ise mobilya sektörünün yarı mamul ihtiyacını karşılayan yonga ve lif levha ile ağaç ürünleri sektörüdür. Türkiye'de yonga ve lif levha sektöründe, son yıllarda artan yatırımlarla dünya standartlarında ileri teknolojiyle üretim yapan tesisler kurulmuş ve dünyada söz sahibi bir kapasite ve üretim teknolojisine ulaşmıştır. Türkiye 2014 yılı verileriyle;

- ☞ Lif levha (MDF) üretiminde; Avrupa 'da 1., dünyada 2.sırada,
- ☞ Yonga levha üretiminde; Avrupa 'da 3., dünyada 5.sırada,
- ☞ Laminat parke üretiminde Avrupa 'da 2., dünyada 3. sırada yer almaktadır.

Levha sektöründe 34 farklı lokasyonda toplam 25 farklı firma üretimini sürdürmektedir. Türkiye'de üretim gerçekleştiren tüm şirketler Yonga-Lif Levha Sanayicileri Derneği altında toplanmış bulunmaktadır. Sektörün toplam kurulu kapasitesi 11.517.120 m³/yıldır. Bunun dağılımı ise;

- ☞ Yonga levha: 5.545.920 m³/yıl
- ☞ Lif levha: 5.971.200 m³/yıl şeklindedir.

Pazar araştırmalarına göre; Avrupa yonga levha sektöründe en çok alımı mobilya sektörünün yaptığı, yonga levhanın % 82'sinin mobilya sektörü tarafından tüketildiği, bunu inşaat, kapı ve diğerler sektörlerin izlediği bildirilmektedir.

Türkiye, son beş yılda MDF üretiminde yıllık ortalama % 20 büyüme ile Çin'den sonra pazarın ikinci büyük üreticisi haline gelmiş ve 4 milyon m³ civarında bir üretim hacmine sahip olmuştur. Diğer büyük üretici ülkeler sırasıyla; Polonya (2.3 milyon m³), ABD (1.4 milyon m³), Almanya (1.4 milyon m³)' dir.(Mobilya Dergisi, Temmuz 2014).

Ağaç esaslı levha sektörü son 7 yıl içinde % 6' lık bir artışla Türkiye'nin yıllık büyümesinin üzerinde yer almıştır. Sektöre son 2 yılda yaklaşık 2,6 milyon m³ yeni kapasite girmiştir. Yatırımın 1,39 milyon m³'ü yonga levhaya 1,230 milyon m³'ü MDF'ye yapılmıştır. Türkiye, ağaç esaslı levha sektörü kapasite olarak Avrupa'nın önemli ülkelerindedir. MDF' de Türkiye Avrupa'da 1. sırada, yonga levhada Rusya ve Almanya'dan sonra 3. sırada, dünya sıralamasında ise Türkiye Çin'in ardından 5.14 milyon m³ kapasite ile ikinci sırada, yonga levhada Çin, ABD, Rusya ve Almanya'nın ardından 5. sırada yer almaktadır.

Ağaç esaslı levha sektöründe toplam 34 tesis mevcut olup, bunlardan 16'sı yonga levha, 16'sı MDF, 2'si OSB üretmektedir. TOBB veri tabanına kayıtlı bir kısım işletmenin ağaç mamuller ve orman ürünleri

sektörü imalat sanayinde son beş yılda üretilen **1621 – Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel** ana mal ve alt mal grubuna ait işletme sayısı, üretim-satış miktarları Tablo 14’ te verilmiştir.

Tablo 14. Ahşap Kaplama Paneli ve Ağaç Esaslı Panel Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarlar ve Değerleri

Ürün Kodu Ve Adı	Üretim-Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.21.11 Kontrol plak, kaplamalı ve lamine ahşap (bambudan yapılmış)	Girişim Sayısı	8	12	7	5	5
	Üretim Miktarı (m ³)	c	297 204	48 677	43 671	46 291
	Üretim Değeri (TL)	c	54 669 798	20 653 451	34 944 307	37 040 970
	Satış Miktarı (m ³)	c	293 781	36 320	41 919	44 334
	Satış Değeri (TL)	c	50 889 541	16 751 757	32 996 007	34 975 770
16.21.12 Diğer kontrol plak, kaplama ve benzeri lamine ahşap	Girişim Sayısı	39	49	54	65	65
	Üretim Miktarı (m ³)	853 705	1 185 581	1 181 244	1 600 313	1 696 332
	Üretim Değeri (TL)	674 792 218	1 394 893 820	1 128 799 119	1 502 083 953	1 592 209 000
	Satış Miktarı (m ³)	667 477	572 418	786 726	987 931	1 047 207
	Satış Değeri (TL)	535 526 260	535 077 952	771 956 719	945 211 359	1 001 924 000
16.21.13 Yonga levhalar ve benzeri levhalar	Girişim Sayısı	27	23	30	27	27
	Üretim Miktarı (m ³)	8 822 906	8 158 365	11 101 943	15 742 585	16 687 140
	Üretim Değeri (TL)	2 372 954 602	2 844 097 950	3 064 800 966	3 621 488 849	3 838 778 000
	Satış Miktarı (m ³)	7 110 936	5 942 782	8 020 155	12 535 982	13 288 140
	Satış Değeri (TL)	1 739 629 160	1 960 945 873	2 113 954 001	2 447 618 569	2 594 476 000
16.21.14 Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan	Girişim Sayısı	36	46	47	50	50
	Üretim Miktarı (m ³)	312 773 005	382 208 768	353 327 843	420 343 960	445 564 600
	Üretim Değeri (TL)	2 512 624 963	3 304 831 504	3 570 124 310	4 270 697 405	4 526 939 250
	Satış Miktarı (m ³)	183 947 671	190 837 814	203 508 832	243 891 787	258 525 300
	Satış Değeri (TL)	1 460 544 919	1 638 178 560	2 078 313 894	2 492 496 163	2 642 045 930
16.21.21 Ahşap kaplama plakaları (kalınlığı ≤ 6 mm,	Girişim Sayısı	16	18	14	16	16
	Üretim Miktarı (m ³)	33 170 187	33 841 553	30 996 331	34 330 471	36 390 300
	Üretim Değeri (TL)	96 259 584	84 431 920	91 293 946	120 561 053	127 794 700
	Satış Miktarı (m ³)	33 334 655	30 991 293	30 072 728	32 811 401	34 780 090
	Satış Değeri (TL)	91 869 964	79 905 999	82 232 169	104 990 365	111 289 800
16.21.22 Yoğunluğu artırılmış ahşap	Girişim Sayısı	13	15	18	22	22
	Üretim Miktarı (m ³)	336 568	378 841	137 244	153 389	162 592
	Üretim Değeri (TL)	286 118 759	538 277 977	255 130 986	264 126 335	279 973 900
	Satış Miktarı (m ³)	343 720	330 711	117 387	144 691	153 372
	Satış Değeri (TL)	291 060 076	412 294 546	217 656 146	251 694 630	266 796 300

Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.

Kaynak: TÜİK-2015

Tablo 14'e göre Türkiye'de 2015 yılında yaklaşık 500,6 milyon m³ ağaç esaslı levha üretildiği ve bundan yaklaşık 6,7 milyar TL'lik satış değeri elde edildiği öngörülmektedir.

TÜİK istatistikleri iç pazarda kullanılan OSB'nin % 55'inin ithal edilmekte olduğunu ve % 45'inin de yerli üretimle karşılandığını göstermektedir.

4.3. 1622 – BİRLEŞTİRİLMİŞ PARKE YER DÖŞEMELERİ ÜRETİMİ

Ağaç ve ağaç esaslı parke grubundan laminat parkede Türkiye 110 milyon m² kapasite ile Almanya ve Çin'in ardından 3. sırada yer almaktadır. Bu kapasitesi ile Türkiye kendi iç talebini rahatlıkla karşılayacak bir durumdadır. TOBB veri tabanına kayıtlı bir kısım işletmenin ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü imalat sanayinde son beş yılda üretilen **1622 – Birleştirilmiş parke yer döşemelerinin** ana mal ve alt mal grubuna ait işletme sayısı, üretim-satış miktarları Tablo 15' de, verilmiştir.

Tablo 15. Birleştirilmiş Parke Yer Döşemelerinin Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları

Ürün Kodu Ve Adı	Üretim-Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.22.10 Birleştirilmiş parke paneller	Girişim Sayısı	59	69	62	71	71
	Üretim Miktarı (m ²)	50 793 304	54 837 417	70 436 129	87 572 864	105 087 400
	Üretim Değeri (TL)	707 348 300	918 619 809	957 507 296	1 219 522 897	1 463 427 480
	Satış Miktarı (m ²)	51 120 876	51 045 601	69 445 694	88 593 693	106 312 400
	Satış Değeri (TL)	706 890 058	871 702 838	938 453 438	1 223 542 388	1 468 250 880
Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.						

Kaynak: TÜİK – 2015

Tablo 15'e göre; Türkiye'de 2015 yılında yaklaşık 105,1 milyon m² parke üretildiği ve bundan yaklaşık 1,47 milyar TL'lik satış değeri elde edildiği öngörülmektedir.

Son beş yılda ağaç esaslı levha sektöründe en hızlı büyüme % 8 ile parkede sağlanmıştır. Bu büyümenin nedeni; halı kullanımının yavaş yavaş ortadan kalkması, laminat parkenin daha ekonomik olması, inşaat sektöründeki gelişim, belediye yönetimleri tarafından kentsel dönüşüm projelerinin yoğun uygulanması vb etkenler olarak sıralanabilir.

Ağaç ve ağaç esaslı parke sektöründe yaklaşık 110 milyon m²'lik bir pazar mevcuttur. Bu değer, her yıl 1 milyon konuta laminat parke kaplanması demektir. Türkiye % 66'sı 40 yaşın altındaki nüfusuyla bölgenin en dinamik ülkesi olup büyük bir gelişme potansiyeline sahiptir. Bu nedenle yerli ve yabancı yatırımcılar bu pazara odaklanmış durumdadır.

4.4. 1623 - DİĞER BİNA DOĞRAMACILIĞI VE MARANGOZLUK ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Son beş yılda kapı pencere doğramacılığı, inşaat beton kalıbı ve ahşap prefabrik yapı elemanı üreten 455 adet aktif işletme bulunmaktadır. Plastik esaslı doğramaya göre ahşap doğramanın öneminin anlaşılması, kentsel dönüşüme bağlı olarak inşaat sektörünün canlanması ve ahşap yapının yaygınlık kazanması nedeniyle ahşap doğrama ve marangozluk ürünlerinde önemli bir artış sağlanmıştır. Son beş yıldaki **1623 – Bina doğramacılığı ve marangozluk ürünleri** ana mal ve alt mal grubuna ait işletme sayısı, üretim-satış miktarları Tablo 16' da, verilmiştir.

Tablo 16. Bina Doğramacılığı ve Marangozluk Ürünleri Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış miktarları

Ürün Kodu Ve Adı	Üretim -Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.23.11 Pencereler, pencerele kapılar (ahşaptan yapılmış)	Girişim Sayısı	296	378	368	365	365
	Üretim Miktarı (ad)	16 534 942	19 628 045	17 109 990	21 339 892	25 595 870
	Üretim Değeri (TL)	469 471 017	837 462 819	751 048 078	1 055 770 651	1 266 924 840
	Satış Miktarı (ad)	16 093 722	18 267 850	16 692 048	19 801 880	23 762 256
	Satış Değeri (TL)	449 610 807	585 783 850	716 056 838	974 602 037	116 952 200
16.23.12 Beton kalıpları, çatı padavraları	Girişim Sayısı	6	9	8	9	9
	Üretim Miktarı (kg)	c	39 800 860	c	55 911 082	67 093 298
	Üretim Değeri (TL)	c	41 952 415	c	91 922 756	110 307 300
	Satış Miktarı (kg)	c	37 991 581	c	53 811 650	64 573 980
	Satış Değeri (TL)	c	40 166 049	c	81 163 365	97 396 038
16.23.19 Başka yerde sınıflandırılmamış inşaat doğrama ve marangozluk ürünleri	Girişim Sayısı	43	50	54	59	59
	Üretim Miktarı (kg)	46 531 942	46 895 400	72 678 134	53 251 019	63 901 223
	Üretim Değeri (TL)	101 277 005	121 250 687	239 249 612	217 460 228	260 952 300
	Satış Miktarı (kg)	44 748 284	46 120 882	69 448 227	52 299 489	62 759 387
	Satış Değeri (TL)	94 966 338	117 799 447	228 970 152	213 712 242	256 454 700
16.23.20 Prefabrik ahşap yapılar	Girişim Sayısı	25	25	27	22	22
	Üretim Miktarı
	Üretim Değeri (TL)	163 516 399	210 516 026	248 580 520	281 102 886	337 323 500
	Satış Miktarı
	Satış Değeri (TL)	163 070 307	210 056 690	248 418 760	284 994 887	341 993 900

Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.

Kaynak: TÜİK - 2015

Tablo 16'ya göre Türkiye'de 2015 yılında 25,6 milyon adet kapı ve pencere doğraması üretildiği ve bundan 117 milyon TL satış değeri elde edilmiştir. Yine aynı sektörde yılda yaklaşık 131 bin ton ahşap beton kalıbı ve diğer marangozluk ürünü ve prefabrik ahşap yapı elemanı üretildiği ve bundan yaklaşık 691 milyon TL satış değeri elde edildiği görülmektedir.

4.5. 1624 - AHŞAP KONTEYNER ÜRETİMİ

Son beş yıldaki 1624 - Ahşap konteyner ana mal ve alt mal grubuna ait işletme sayısı, üretim-satış miktarları Tablo 17' de verilmiştir.

Tablo 17. Ahşap Konteyner Ana Mal ve Alt Mal Grubuna Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları

Ürün Kodu Ve Adı	Üretim -Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.24.11 Paletler, palet sandıklar ve tahtadan diğer yük tablaları	Girişim Sayısı	120	141	149	162	162
	Üretim Miktarı (ad)	28 360 935	31 494 894	36 135 198	34 721 980	38 194 178
	Üretim Değeri (TL)	387 950 543	502 879 339	555 349 288	623 315 251	716 812 500
	Satış Miktarı (ad)	27 895 184	30 901 094	35 905 386	34 358 174	39 511 900
	Satış Değeri (TL)	379 784 095	492 962 920	542 056 789	618 817 779	711 640400
16.24.12 Ahşap varil ve fiçici Ürünleri	Girişim Sayısı	1	3	1		1
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	c	c	c
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	c	c
	Satış Miktarı (kg)	c	c	c	c	c
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	c	c
16.24.13 Diğer ahşap konteynerler ve bunların parçaları	Girişim Sayısı	46	48	45	46	46
	Üretim Miktarı (kg)	71 134 419	96 764 997	59 980 007	80 673 614	92 774 656
	Üretim Değeri (TL)	94 563 537	127 558 917	117 593 475	184 974 418	212 720 600
	Satış Miktarı (kg)	63 693 134	92 490 437	63 519 769	79 252 872	91 140 803
	Satış Değeri (TL)	85 777 671	121 206 796	120 997 830	182 196 694	209 526 200

Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.

Kaynak: TÜİK - 2015

Tablo 17'ye göre Türkiye'de 2015 yılında 38,2 milyon adet civarında palet, palet sandık ve tahtadan yük tablaları üretildiği ve bundan 711,6 milyon TL satış değeri elde edilmiştir. Aynı sektörde yılda yaklaşık 92,8 bin ton diğer ahşap konteyner parçaları üretildiği ve bundan yaklaşık 209,5 milyon TL satış değeri elde edildiği görülmektedir.

4.6. 1629 - DİĞER AĞAÇ ÜRÜNLERİ; MANTARDAN, SAZ, SAMAN VE BENZERİ ÖRME MALZEMELERİNDEN YAPILMIŞ ÜRÜNLERİN ÜRETİMİ

Gelişmekte olan bu sektörde son beş yılda mantardan, saz, saman ve benzeri örme malzemelerinden yapılmış ürünlerin ana mal ve alt mal gruplarına ait işletme sayısı, üretim-satış miktarlar Tablo 18' de verilmiş olup, bir kısım değerler gizlilik yasa gereği henüz açıklanmamıştır.

Tablo 18. Mantardan, Saz, Saman vb. Örme Malzemelerinden Yapılmış Ürünlerin Ana Mal ve Alt Mal Gruplarına Ait İşletme Sayısı, Üretim-Satış Miktarları

Ürün Kodu Ve Adı	Üretim -Satış Değerleri	2011	2012	2013	2014	2015
16.29.11 Ahşaptan yapılan iş aletleri, alet gövdeleri, alet sapları, ayakkabı ve botların çeşitli tıpteki kalıpları	Girişim Sayısı	4	3	4	5	5
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	c	2 842 742	3 127 016
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	10 758 952	11 834 847
	Satış Miktarı (kg)	c	c	c	2 326 873	2 559 560
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	7 830 073	8 613 080
16.29.12 Ahşap sofa ve mutfak eşyası	Girişim Sayısı	5	2	3	3	3
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	c	c	358 755
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	c	10 456 208
	Satış Miktarı (kg)	c	c	c	c	294 846
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	c	9 501 789

16.29.13 Kakma ahşap işleri	Girişim Sayısı	11	18	9	13	13
	Üretim Miktarı
	Üretim Değeri (TL)	4 562 220	14 073 887	1 919 958	5 542 167	6 063 384
	Satış Miktarı
	Satış Değeri (TL)	4 562 220	13 907 570	3 553 967	5 848 738	6 433 612
16.29.14 Ahşap çerçeve ve ahşaptan diğer eşyalar	Girişim Sayısı	44	57	47	51	51
	Üretim Miktarı
	Üretim Değeri (TL)	42 327 604	54 373 383	49 335 319	54 480 099	59 928 109
	Satış Miktarı
	Satış Değeri (TL)	41 930 144	53 023 167	46 152 680	53 208 837	58 529 721
16.29.21 Doğal mantar; ezilmiş, granül haline getirilmiş döküntü mantar	Girişim Sayısı	1	1	1		
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	c		
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c		
	Satış Miktarı (kg)	c	c	c		
	Satış Değeri (TL)	c	c	c		
16.29.22 Doğal mantardan yapılan eşya	Girişim Sayısı		1			
	Üretim Miktarı (kg)		c			
	Üretim Değeri (TL)		c			
	Satış Miktarı (kg)		c			
	Satış Değeri (TL)		c			
16.29.23 Aglomera mantardan yapılmış blok, levha, tabaka şeritler, karolar ve dolu silindirler	Girişim Sayısı	2	2	1	1	1
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	c	c	
	Üretim Değeri (TL)	c	c	c	c	
	Satış Miktarı (kg)	c	c	c	c	
	Satış Değeri (TL)	c	c	c	c	
16.29.24 Başka yerde sınıflandırılmamış aglomera mantardan eşyalar	Girişim Sayısı	1	2	3	3	3
	Üretim Miktarı (kg)	c	c	292 636	370 940	445 128
	Üretim Değeri (TL)	c	c	1 752 722	3 545 808	4 254 696 960
	Satış Miktarı (kg)	c	c	289 778	349 875	419 850
	Satış Değeri (TL)	c	c	1 739 988	3 326 516	3 991 819
16.29.25 Hasır, halfa otu veya diğer örme malzemelerinden mamul eşyalar	Girişim Sayısı			2	2	2
	Üretim Miktarı (kg)			c	c	c
	Üretim Değeri (TL)			c	c	c
	Satış Miktarı (kg)			c	c	c
	Satış Değeri (TL)			c	c	c

Not: 2015 yılına ait değerler kesinleşmemiştir.

Tablo 18'e göre Türkiye'de 2015 yılında 3,5 bin tonet civarında ahşaptan yapılan iş aletleri, alet gövdeleri, alet sapları, ayakkabı ve botların çeşitli tipteki kalıpları, sofa ve mutfak gereçleri üretildiği ve bundan 18,2 milyon TL satış değeri elde edilmiştir. 2015 yılında 445 bin ton civarında başka yerde sınıflandırılmamış aglomera mantardan eşyalar üretildiği ve bundan 3,99 milyon TL satış değeri elde edildiği, yine aynı sektörde yılda üretilmiş ahşap kakma işler ve çerçevelerden yaklaşık 65 milyon TL satış değeri elde edildiği görülmektedir.

Tablo 13, 14, 15, 16, 17 ve 18'deki değerler sadeleştirildiğinde ana ve alt mal grupları düzeyinde sanayi ürünlerinin dönemsel üretim satış bilgileri Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörü Ana ve Alt Mal Grupları Düzeyinde Sanayi Ürünlerinin Dönemsel Üretim Satış Bilgileri

ÜRÜN ADI	ÜRETİM MİKTARI	SATIŞ DEĞERİ (milyon TL)
1610 – KERESTE (M3)	104,5 (Bin ton), 122,84(Bin m ³)	704,16
1621 - AHŞAP KAPLAMA VE AĞAÇ ESASLI PANEL	500,60 (milyon m ³)	6 700,00
1622 – BİRLEŞTİRİLMİŞ PARKE YER DÖŞEMELERİ	105,10 (milyon m ²)	1 470,00
1623 - DOĞRAMA VE MARANGOZLUK ÜRÜNLERİ	25,60 (milyon ad)	117,00
	131(Bin ton)	691,00
1624 - AHŞAP KONTEYNER (PALET)	38.2 (milyon ad)	711,60
	92.8 (Bin ton)	209,5
1629 - DİĞER AĞAÇ ÜRÜNLERİ; MANTARDAN, SAZ, SAMAN VE BENZERİ ÖRME ÜRÜNLER	3,50 (Bin ton)	18,20
	445 (Bin ton)	3,99
	-	65,00
GENEL TOPLAM		9 978,85
	USD:2,912	3 440,98
PALET SATIŞ DEĞERİ HARİÇ TUTULMUŞTUR		

Kaynak: TÜİK Veritabanı

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ana ve alt mal grupları düzeyinde sanayi ürünlerinin dönemsel üretim ve satış bilgilerinin verildiği Tablo 19 irdelendiğinde rakamlar bu sektörün Türk Lirası cinsinden ekonomik büyüklüğünü ifade etmektedir. Bu büyüklüğe odun dışı orman ürünlerinin de ilave edilmesi durumunda ticarete konu olan ürün çeşitliliği ve rakamlar daha da büyümektedir.

4.7. AĞAÇ MAMULLER VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE ÜRETİM ENDEKSİ VE KAPASİTE KULLANIM ORANI

Sektörün Türkiye'deki durumunu en iyi ortaya koyan gösterge üretim endeksidir. Son dört yılın toplam sanayi, imalat sanayi ve alt mallar üretim endeksi değişim yüzdesi, bunun içerisinde de genel olarak ağaç mamulleri ve orman ürünleri imalatı (mobilya hariç) sanayi üretim endeksleri Tablo 20' de verilmiştir.

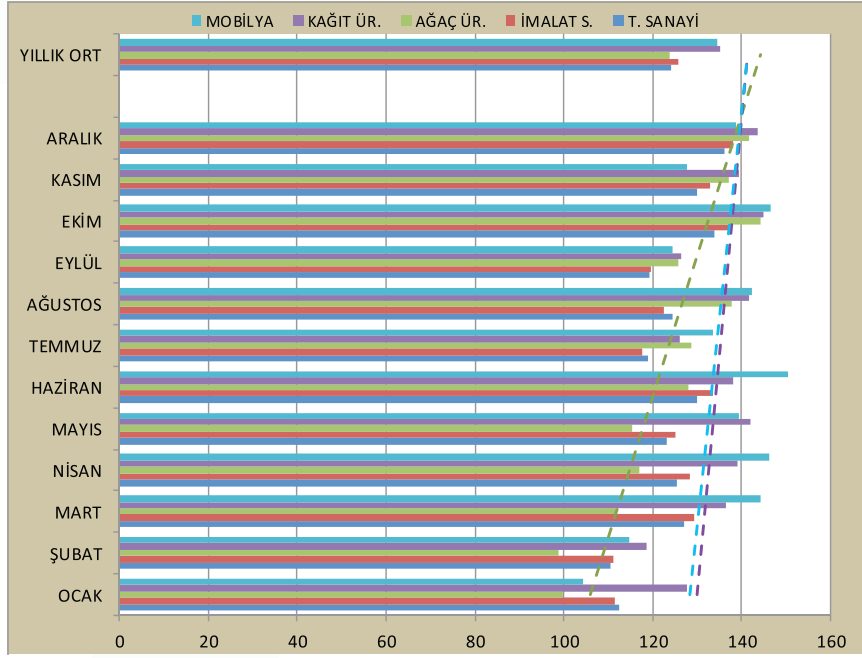
Tablo 20. Sanayi Üretim Endeksi (2010=100, Nace 2), 2015

İktisadi faaliyet (NACE Rev. 2)													
Sektörler	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık ortalama
Toplam sanayi	112,4	110,6	127,2	125,5	123,1	130,2	118,9	124,5	119,2	134,0	130,1	136,2	124,3
İmalat sanayi	111,6	111,3	129,4	128,3	125,1	133,8	117,6	122,6	119,8	137,4	133,1	138,3	125,7
Ağaç ürünler sanayi	99,8	98,9	111,9	117,2	115,5	128,2	128,8	137,9	125,8	144,5	137,1	141,7	123,9
Kağıt ürünler sanayi	127,7	118,8	136,7	139,1	142,0	138,2	126,3	141,9	126,4	144,9	139,4	143,6	135,4
Mobilya sanayi	104,5	114,7	144,4	146,3	139,6	150,4	133,7	142,5	124,6	146,7	127,9	138,9	134,5

Kaynak: TÜİK

Tabloya 20'ye göre aylar ve yıllık ortalama üretim endeksi 2015 yılında toplam sanayi, imalat ve ağaç mamulleri sanayinde daha az artarken mobilya ve kâğıt ürünler sanayiinde daha çok artmıştır. Özellikle son altı ayda ağaç, kâğıt ürünler ve mobilya sanayinde üretim endeksi toplam beş sektör içinde en çok artışı göstermiştir. Bu artış farklılığı Şekil 1'de belirgin olarak görülmektedir.

Şekil 1. 2015 Yılı Sektörlere Göre Üretim Endeksi Grafiği

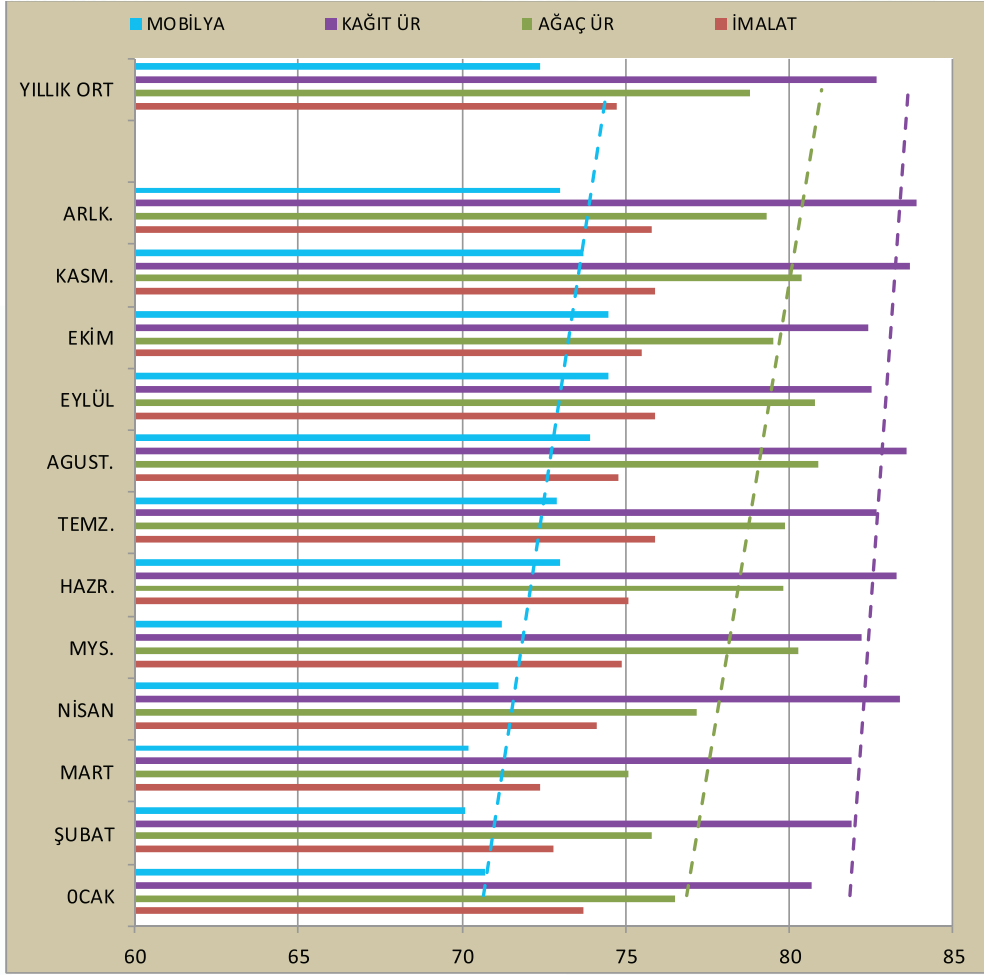
Kaynak: TÜİK Veritabanı

İmalat sektörü ve içindeki ağaç ürünler, kâğıt ürünler ve mobilya sanayi ile ilgili önemli göstergelerden birisi de kapasite kullanım oranı (KKO)'dır. Bu sanayi sektörleri ile ilgili aylara göre KKO Tablo 21'de ve bunlara ait grafik Şekil 2'de verilmiştir.

Tablo 21. Sektörler İle İlgili Aylara Göre KKO-2015

KKO	OCAK	ŞUBAT	MART	NİSAN	MYS.	HAZR.N.	TEMMZ.	AGUST.	EYLÜL	EKİM	KASM.	ARLK.	YILLIK ORT
İMALAT	73,7	72,8	72,4	74,1	74,9	75,1	75,9	74,8	75,9	75,5	75,9	75,8	74,7
AĞAÇ ÜR	76,5	75,8	75,1	77,2	80,3	79,8	79,9	80,9	80,8	79,5	80,4	79,3	78,7
KAĞIT ÜR	80,7	81,9	81,9	83,4	82,2	83,3	82,7	83,6	82,5	82,4	83,7	83,9	82,6
MOBİLYA	70,7	70,1	70,2	71,1	71,2	73	72,9	73,9	74,5	74,5	73,7	73	72,4

Şekil 2. Sektörlerde KKO Grafiği

Ağaç mamuller imalatı sektöründe kapasite kullanım oranı yıllık ortalaması 2013 yılında % 75,5 2014 yılında ise % 77,4 ve 2015 yılında ise 78,7 olarak bildirilmiştir. 2015 yılı boyunca yaz aylarında daha yüksek kış aylarında daha düşük olmak üzere sektörün kapasite kullanım oranı her geçen yıl artış kaydetmektedir. Sektörün birçok kuruluşunda bu oranların % 80-85 civarında olduğu, ancak eski teknoloji ile çalışan kurumlaşmayı gerçekleştirilememiş küçük ölçekli kuruluşların bu ortalamayı düşürdüğü bilinmektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ile iç içe girmiş olan mobilya sektöründeki kapasite kullanım oranının düşüklüğünün nedenleri arasında da kurumlaşmayı gerçekleştirilememiş küçük ölçekli işletmelerin olması ve bunların sayısının çokluğu ifade edilmektedir.

4.8. SEKTÖRÜN İLERİ - GERİ BAĞLANTILARI

İmalat sanayi sektörlerinin birbirleriyle etkileşiminin ve bu etkileşimin boyutunun anlaşılabilmesi için sektörlerin ileri ve geri bağlantılarının incelenmesi gerekmektedir. Doğrudan geri bağlantılar herhangi bir sektörün üretimi içinde diğer sektörlerden kullandığı ara girdilerin toplamından oluşmaktadır. Geri bağlantıların ölçümü için oluşturulan geri bağlantı katsayısı sektörün toplam üretimi 1 olarak kabul edildiğinde kullanılan ara girdilerin toplam üretime oranını ifade etmektedir. Doğrudan geri bağlantı sayısının yüksekliği sektörün diğer sektörlerin çıktıklarına yüksek oranda bağımlı

olduğunu göstermektedir. Geri bağlantı sayısının yüksek olması, o sektörün diğer sektörlerin üretimi ile yüksek ilişki içinde olduğunu, sektördeki gelişmelerin geri bağlantıları olan sektörleri etkileme potansiyeli olduğunu göstermektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörünün geri bağlantılı olduğu ormancılık (yuvarlak odun, kereste ve yonga) sektörünün doğrudan geri ve ileri bağlantı değerleri ve 59 sektörlü ulusal girdi-çıkıtı modeli içindeki sıralaması Tablo 22'de verilmektedir. Ormancılık sektörünün doğrudan geri bağlantıları çok düşüktür. Bir başka deyişle, üretimini gerçekleştirmek için çıktıklarına ihtiyaç duyduğu sektörlerle bağımlılığı azdır. Sektör bu açıdan 59 sektör içinde ancak 55. sırada yer alabilmiştir. Buna göre, ormancılık sektörünün 1 TL değerinde bir çıktı üretebilmesi için diğer sektörlerden yaklaşık 13 kuruşluk doğrudan girdi alması gerektiği görülmektedir.

Tablo 22. Ormancılık (tomruk, kereste, yonga vb.) Sektör Bağlantıları

Sektörel Bağlantı	Değer	Sıra	Ekonomi geneli
Geri bağlantı	0.1270	55	0.4518
İleri bağlantı	0.5946	27	0.4518

Kaynak: İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politika Arayışları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014

Sektörün ileri bağlantılarına, diğer bir deyişle üretim çıktıklarına girdi olarak ihtiyaç duyan sektörler açısından bakıldığında; çok farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. Doğrudan ileri bağlantı açısından ormancılık sektörü, ülke ekonomisini oluşturan tüm sektörlerin ortalamasının üzerinde bir sıraya sahiptir ve 59 sektör içinde 27. sırada yer almaktadır.

Ormancılık sektörünün 1 TL'lik çıktısının yaklaşık 60 kuruşluk kısmını diğer sektörler ara girdi olarak verdiği görülmektedir. Sektörün ileri-geri bağlantı sıraları kadar bağlantılı sektörlerin dağılımları da önemlidir. Bu dağılım Tablo 23'te verilmiştir.

Tablo 23: Ormancılık Sektörünün Bağlantılı Olduğu Başlıca Sektörler

DOĞRUDAN GERİ BAĞLANTILI SEKTÖRLER		DOĞRUDAN İLERİ BAĞLANTILI SEKTÖRLER	
SEKTÖRÜN ADI	ORAN	SEKTÖRÜN ADI	ORAN
Motorlu taşıtlar ve motosikletler dışında kalan toptan ticaret ve ticaret komisyonculuğu	0.03	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); hasır ve buna benzer, örülerek yapılan maddelerin imalatı	0.25
Motorlu taşıtlar ve motosikletlerin satışı, bakımı ve onarımı; motorlu taşıt yakıtının perakende satışı	0.02	Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	0.14
Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı	0.01	Oteller ve lokantalar	0.04
Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı	0.01	Gıda ürünleri ve içecek imalatı	0.03
Kara taşımacılığı ve boru hattıyla taşımacılık	0.01	Motorlu taşıtlar ve motosikletler dışında kalan perakende ticaret, kişisel ve ev eşyalarının tamiri	0.02
Ormancılık, tomrukçuluk ve ilgili hizmet faaliyetleri	0.00	Maden kömürü, linyit ve turba çıkarımı	0.01
		Gayrimenkul faaliyetleri	0.01
		Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalat	0.01
Ormancılık sektörünün genel doğrudan geri bağlantı oranı	0.13	Ormancılık, tomrukçuluk ve ilgili hizmet faaliyetleri	0.00
		Ormancılık sektörünün genel doğrudan ileri bağlantı oranı	0.60

Kaynak: İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politika Arayışları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014

Tablo 23'te görüldüğü üzere, ormancılık sektöründe oluşturulan üretim artışı, öncelikle ağaç işleyen endüstri kurumlarında, ardından kâğıt ve kâğıt ürünleri endüstrisinde üretim artışları yaratmaktadır. Ancak, bağlantılı olduğu sektörlerin çoğalması ve yaygınlaşması, kullanılan teknolojiye dayalı olarak değişen üretim miktarları vb. durumlar nedeniyle bu sıralama ve katsayının değişmiş olabileceği düşünülmektedir (Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı: 2014-2018 Sürdürülebilir Orman Yönetimi Özel İhtisas Komisyonu Raporu).

Ormanlık sektörüne temel girdilerde geri bağlantı içerisinde olan ağaç mamuller ve orman ürünleri, mobilya ve kâğıtçılık gibi birbiri ile iç içe girmiş alt sektörlerin bağlantı durumu Tablo 24'te verilmiştir (İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politikası Arayışları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014).

Tablo 24. İmalat Sanayi Sektörü: Bazı Alt Sektörlerde Doğrudan Geri Bağlantı Katsayıları

SEKTÖRLER	BAĞLANTI KATSAYILARI
Mobilya ve diğer imalat	0,7505
Ağaç mamuller ve orman ürünleri	0,7407
Kâğıt ve kâğıt ürünleri	0,7199

Kaynak: İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politika Arayışları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014

Ağaç mamuller ve orman ürünleri imalatı sektörünün geri ve ileri bağlantıları ağaç ve ağaç esaslı malzemelerin kullanım ve koruma teknolojileri geliştikçe, odun dışı orman ürünlerinin yararları tespit edildikçe kullanımları da yaygınlaşmaktadır. Sektörün doğrudan geri ve ileri bağlantılarının bulunduğu sektörler Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri İmalatı Sektörünün Geri ve İleri Bağlantılı Sektörleri

DOĞRUDAN GERİ BAĞLANTILI SEKTÖRLER	DOĞRUDAN İLERİ BAĞLANTILI SEKTÖRLER
Ormanlık (yuvarlak odun) sektörü	Mobilya ve dekorasyon imalatı sektörü
Makine imalat sektörü	İnşaat ve ahşap yapı elemanları sektörü
Kimyasal maddeler imalat sektörü	Kara taşıtları için karesör imalatı sektörü
Kâğıt ve kâğıtçılık sektörü	Ahşap palet ve ambalaj imalatı sektörü
Metalik aksesuar ürünleri imalat sektörü	Otomobil ve diğer araçların iç dekorasyon unsurları imalatı
Plastik maddeler imalat sektörü	Ahşap oyuncak sektörü
Cam ve cam eşya imalat sektörü	Enerji, iletişim hattı ve demiryolu yapım sektörü
Taşımacılık sektörü	İlaç sanayi sektörü
Boya- vernik ve emprenye maddeleri sanayi sektörü	Kozmetik, sağlık ve gıda sektörü

Kaynak: İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politikası Arayışları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014

Sektörlerin diğer sektörleri “besleme” ve “uyarma” güçlerini yansıtan ileri ve geri bağlantı etkilerinin, yatırım kararlarının alınmasında mutlaka dikkate alınması gerektiği öne sürülmekte ve bu noktada sektörel yatırım önceliklerine ilişkin dördümlü bir sınıflama yapılmaktadır. Sektörlerin ileri ve geri bağlantı etkilerini birlikte dikkate alan bu sınıflamanın kategorileri aşağıdaki gibi özetlenmektedir (Hirschman).

Kategori 1	Hem geri hem de ileri bağlantı etkileri yüksek olan sektörler
Kategori 2	Geri bağlantı etkisi yüksek ileri bağlantı etkisi düşük olan sektörler
Kategori 3	İleri bağlantı etkisi yüksek geri bağlantı etkisi düşük sektörler
Kategori 4	Her iki bağlantı etkisi de düşük olan sektörler

Yukarıdaki sıralama, sektörel yatırım önceliklerini büyükten küçüğe doğru göstermektedir. Buna göre, geri bağlantı etkileri yüksek olan I. kategorideki sektörler ekonominin kilit sektörlerini oluştururlar ve en yüksek yatırım önceliğine sahiptirler. Mevcut kıt kaynaklar öncelikle bu sektörlerle tahsis edilmelidir. eğer hala kullanılmamış kaynak var ise, bu kez II. Kategorideki sektörlerle yatırım yapılmalıdır. III. ve IV. kategorideki sektörler, yatırım öncelikleri sıralamasında en sonda yer alırlar, yani bu sektörlerin kilit sektörler tarafından uyarılması beklenir (Aydouş, 1999).

Bu tanımlamaya göre Tablo 24'te yer alan ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörünün geri bağlantı katsayısının oldukça yüksek olduğu, bu alanda yatırıma değer olduğu, çıktılarını kullanan sektörlerin daha çok ve yaygın olması nedeniyle ileri bağlantılarının da bu kadar yüksek olacağı söylenebilir.

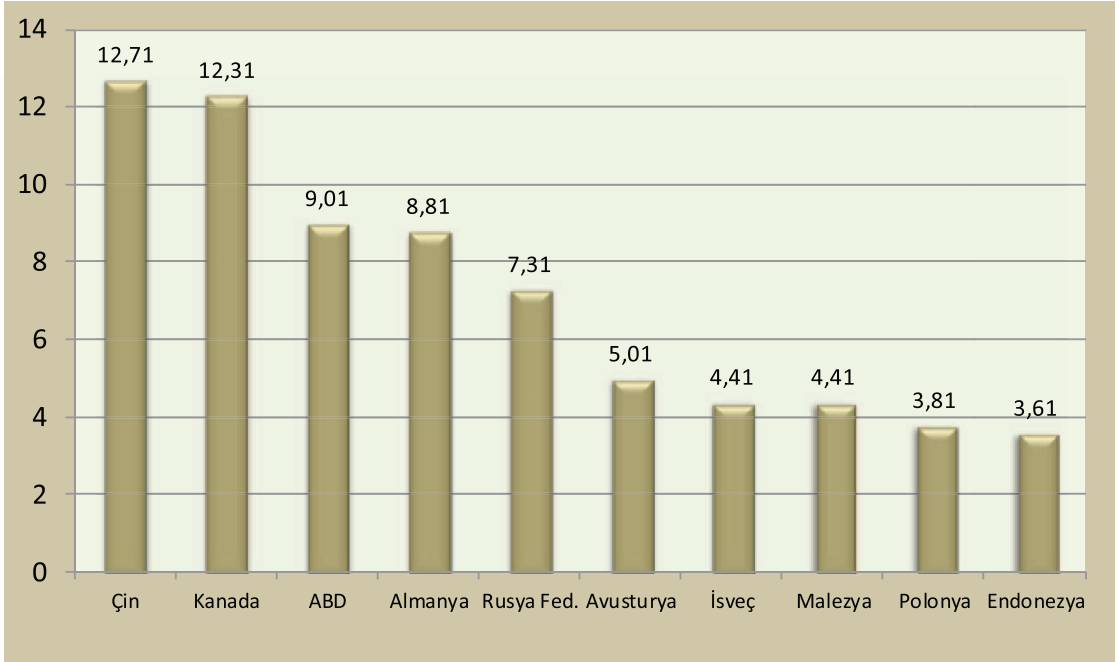
5. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektöründe İhracat - İthalat

5.1. İHRACAT VE İTHALAT

Dünya ticaretinde, 2013 yılında, dünya ağaç ve ahşap eşya ihracatı % 11 artmış ve 131,5 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında gerçekleşen bu artış yüzdesi esas alındığında ihracatın 2014 yılında 145,9 milyar \$, 2015 yılında ise 153,9 milyar \$ olacağı öngörülmektedir.

Ağaç ve ahşap eşya sektörü ihracatında önde gelen ülkeler Çin, Kanada, ABD, Almanya ve Rusya Federasyonu'dur. Bu ülkelerin başlıcalarına Şekil 3'te yer verilmiştir. Türkiye 211 ülke arasında dünyanın en çok ağaç ve ahşap eşya ihracatı yapan 37. ülkesidir.

Şekil 3. Dünya Ağaç ve Ahşap Eşya İhracatında Başlıca Ülkeler

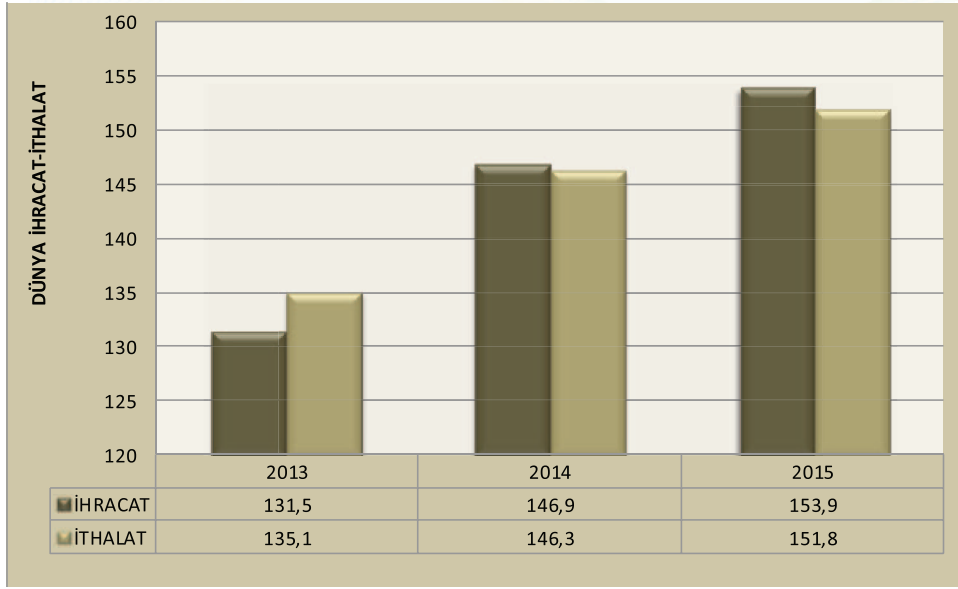
Kaynak: Trademap verileri

2013 yılında dünyanın toplam ağaç ve ahşap eşya ithalatı % 8 artarak 135,1 milyar \$, 2014 yılında 146,3 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. İhracatın 2015 yılında ise 151,8 milyar \$ olacağı öngörülmektedir.

2015 yılı itibariyle sektörün ithalatına bakıldığında en önemli ithalatçıların başta Çin, ABD, Japonya, Almanya, İngiltere ve İtalya olduğu görülmektedir.

Türkiye ise, sektör ithalatında dünya sıralamasında 225 ülke arasından 19. ülke olmuştur. Dünyanın toplam ahşap ve ahşap eşya ihracat - ithalat değerleri Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4: Dünya Toplam Ahşap ve Ahşap Eşya İhracat - İthalat Değerleri

Kaynak: Trademap verileri

Dünya ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü 2013 yılı itibariyle ihracat - ithalat dengesinde 3,6 milyar \$ açık, 2014 yılı itibariyle 0,6 milyar fazla ve 2015 yılı itibariyle 2,1 milyar \$ fazla olduğu görülmektedir.

FAO verilerine göre en çok kereste ihracatı yapan ülke Kanadadır. Kanada'yı İsveç, ABD, Almanya, Avusturya ve Finlandiya takip etmektedir. FAO verilerine göre; dünya kereste ithalatında önde gelen ülkesi en büyük payla Çin Halk Cumhuriyeti olmuştur. Onu sırasıyla ABD, Japonya, İngiltere ve İtalya takip etmektedir. Türkiye ise 223 kereste ithalatçısı arasından dünyanın 37. sırada kereste ithalatçısı olarak yerini almıştır.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri ana mal gruplarından kaplama ve kontrplak dünya ihracatı incelendiğinde başlıca ülkeler Çin, Endonezya, Malezya, Rusya ve Finlandiya'dır. Dünya kontrplak ithalatı incelendiğinde ülke bazında kontrplak ithalatı önde gelen ülkeler Japonya, ABD, Almanya, İngiltere, Kore ve Çindir. Kaplama ve kontrplak dünya dış ticareti dengesinde 1 milyar \$'lık bir açığın ihracat fazlasıyla son beş yıldır devam ettiği görülmektedir. Dünyada üretilen toplam ağaç ürünleri miktarı yaklaşık 2 trilyon m³ tür. Ağaç ürünleri üretiminin çoğunluğunu tomruk, kereste ve talaş parçaları oluşturmaktadır (FAOSTAT, 2013).

Dünyanın en büyük levha üreticisi Çindir. Çin'i ABD, Almanya ve Türkiye takip etmektedir. Üretilen levhalar çoğunlukla iç pazarda kullanılmaktadır.

İç ticarete, 2015 yılında ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörünün Türkiye geneli ihracatı alt mal gruplarına göre gerçekleşme miktarları Tablo 25'de ve ithalatı ise Tablo 26'da aylara göre verilmiştir.

Tablo 26. Aylara Göre İhracat - 2015 (bin \$)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	58 033	53 293	65 536	64 507	49 948	61 400	66 426	54 557	47916	59102	58611	53423
B	43	126	42	18	76	79	77	70	49	20	59	19
C	489	355	535	793	383	109	111	103	132	110	403	498
A	44- Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü					TOPLAM	692 753		KAYNAK: TÜİK VERİ TABANI-2015			
B	45- Mantar ve mantardan eşya					TOPLAM	679					
C	46- Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası					TOPLAM	4 022					
GENEL TOPLAM						697 454						

Tablo 26 incelendiğinde ihracatın Eylül ayında en düşük, Temmuz ayında en yüksek seviyede gerçekleştiği, değişimlerin aydan aya büyük farklarla düşüş ve yükselişler halinde olduğu ve genel trendin durağan seyrettiği görülmektedir.

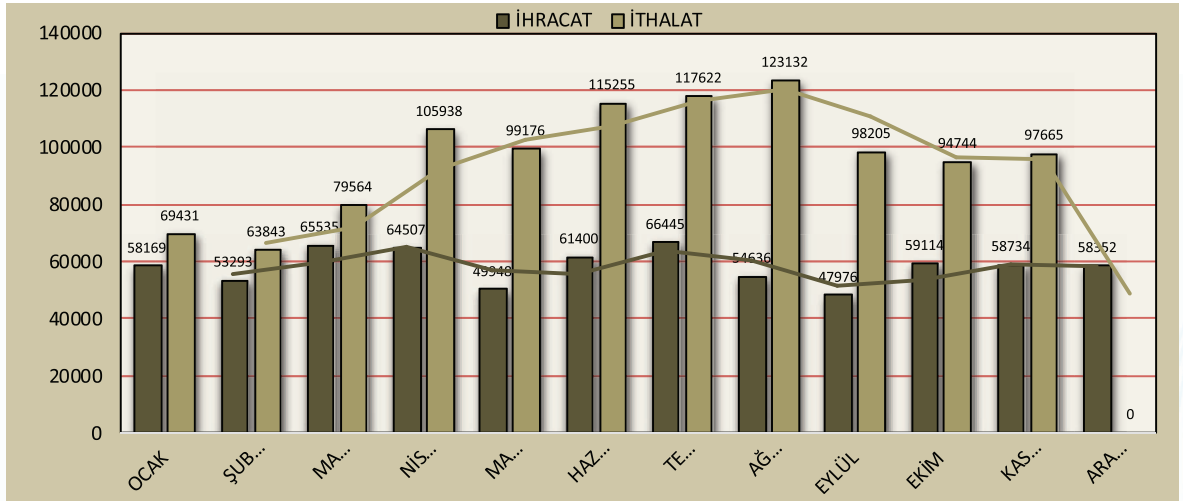
Tablo 27. Aylara Göre İthalat - 2015 (bin \$)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	128 663	112 783	137 699	147 223	156 603	139 961	172 975	109 391	112 746	97940	136 667	110927
B	520	475	706	776	631	866	747	591	491	566	834	400
C	855	1 154	1 176	1 261	1 406	1 430	775	716	1 356	789	668	527
A	44- Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü					TOPLAM	1 563 579					
B	45- Mantar ve mantardan eşya					TOPLAM	7 604					
C	46- Hasırdan, sazdan veya örülmeye elverişli diğer maddelerden mamuller, sepetçi ve hasırcı eşyası					TOPLAM	12 114					
GENEL TOPLAM						1 583 297						

KAYNAK: TÜİK VERİ TABANI-2015

Tablo 27 incelendiğinde ithalatın Ekim ayında en düşük, Temmuz ayında en yüksek seviyede gerçekleştiği, değişimlerin aydan aya büyük farklarla düşüş ve yükselişler halinde olduğu ve genel trendin durağan seyrettiği görülmektedir. Üç mal grubunun toplamından oluşan aylara göre ihracat ve ithalat miktarlarına ait grafik Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5. Üç Mal Grubunun Toplamından Oluşan Aylara Göre İhracat ve İthalat Miktarları

Kaynak: TÜİK Veritabanı

Son üç yıldaki yıllara göre ihracat ve ithalat miktarları ve son iki yılın yüzde değişim oranı Tablo 28'de verilmiştir.

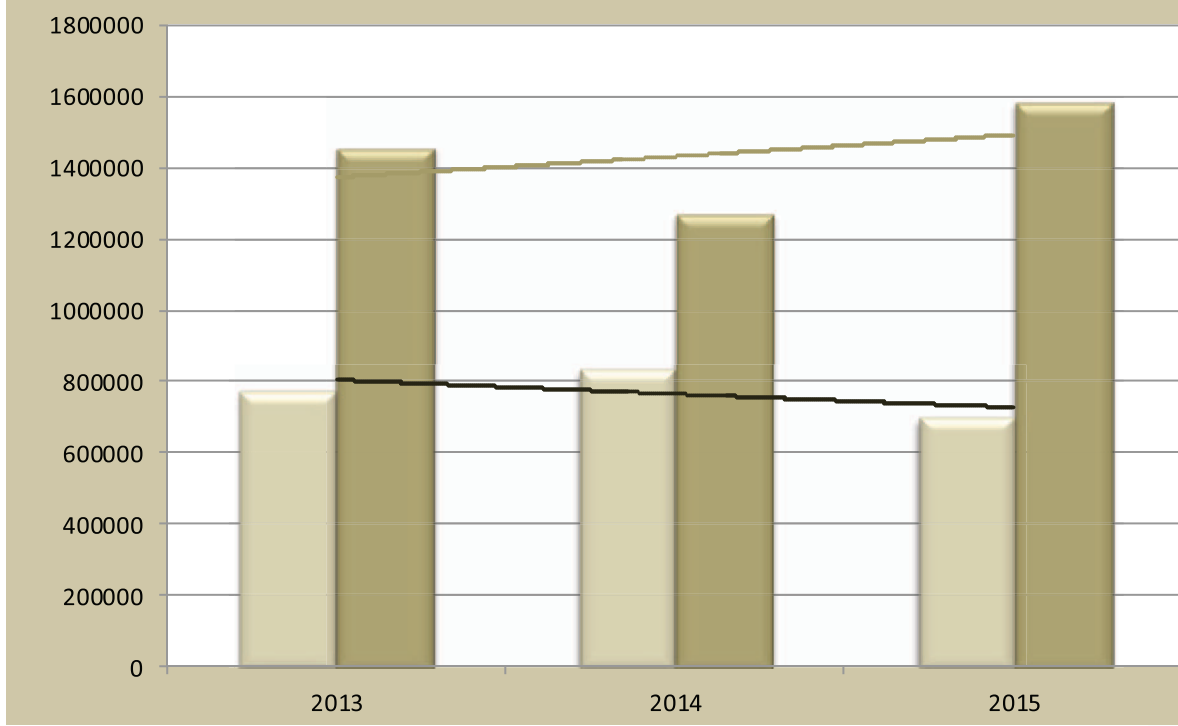
Tablo 28. 2013 - 2015 Yılları Arasında İhracat ve İthalat Miktarları ve Değişim Oranları (bin \$)

	İHRACAT				İTHALAT			
	2013	2014	2015	% Değişim	2013	2014	2015	% Değişim
AĞAÇ ÜRÜNLER	771793	831312	697454	-16,1	1456678	1271290	1583297	24,5

Kaynak: TÜİK Veri Tabanı-2015

Tablo 28 incelendiğinde ihracat 2014 yılında artmış 2015 yılında düşmüştür. İthalat 2014 yılında düşmüş, 2015 yılında artmıştır. Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ana mal gruplarında 2013, 2014 ve 2015 yıllarına ait ihracat ve ithalat grafiği Şekil 6'da verilmiştir.

Şekil 6: Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörü Ana Mal Gruplarında 2013, 2014 ve 2015 Yıllarına Ait İhracat ve İthalat Grafiği

Şekil 6'daki grafikte 2013 yılına göre 2014 yılında ihracat artmış ithalat azalmış, 2015 yılında ise ihracat azalmış ithalat artmış olarak görülmektedir.

Tablo 26'da verilmiş olan sektöre ait Türkiye'nin ihracat konusu ana ve alt mal gruplarının pazarlandığı ilk 10 ülke Tablo 29'da verilmiştir.

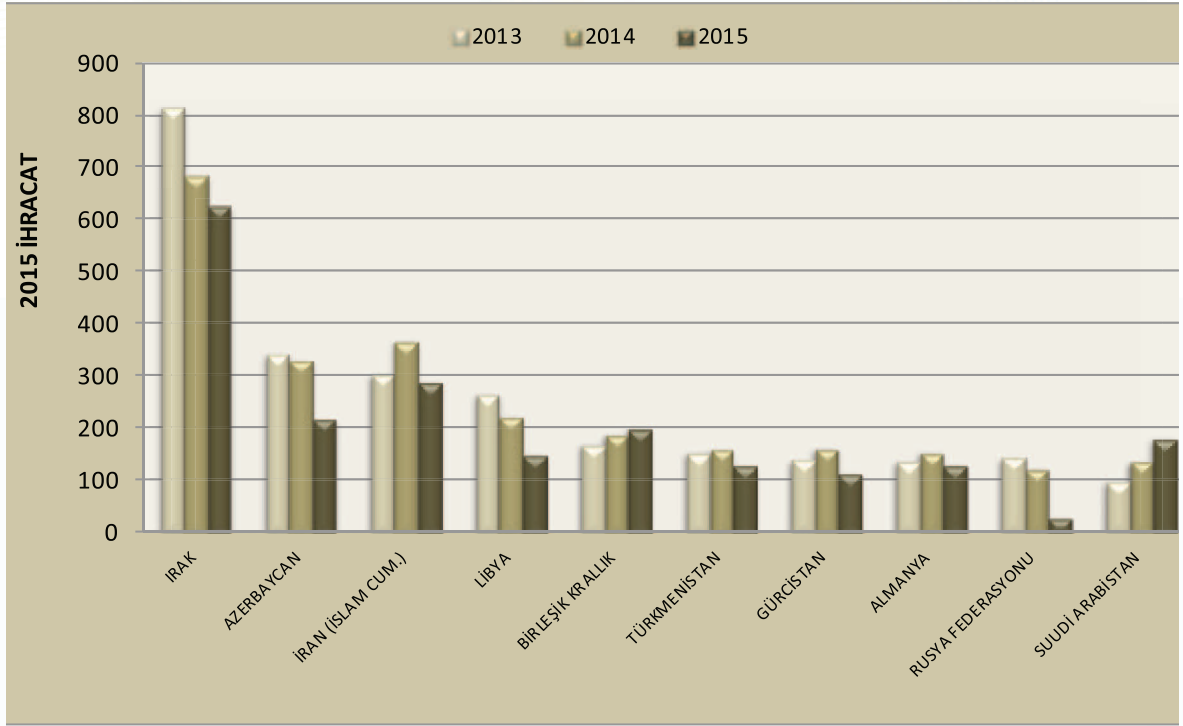
Tablo 29: Türkiye Geneli Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatında İlk On Ülke (milyon \$)

ÜLKELER	OCAK - ARALIK			DEĞİŞİM (%)	PAY (%)
	2013	2014	2015		
İRAK	815,855	682,615	625,419	-8,3	15,1
AZERBAYCAN	343,134	330,610	218,462	-33,9	5,3
İRAN (İSLAM CUM.)	305,105	368,385	290,864	-21,1	7,0
LİBYA	265,976	222,810	151,730	-31,9	3,6
BİRLEŞİK KRALLIK	171,064	190,170	200,330	5,3	4,8
TÜRKMENİSTAN	155,042	160,682	129,820	-19,2	3,1
GÜRCİSTAN	140,996	163,624	114,662	-29,9	2,7
ALMANYA	138,061	154,883	132,129	-14,6	3,2
RUSYA FEDERASYONU	144,888	123,065	30,251	-406,8	1,9
SUUDİ ARABİSTAN	100,266	138,366	181,877	31,4	4,4
İLK10 ÜLKE TOPLAM	2580,385	2535,212	3341,593	31,8	81,1
DİĞER ÜLKELER	1876,152	1984,069	777,509	-60,8	18,8
GENEL TOPLAM	4456,538	4519,281	4119,102	-8,8	100,0%

Kaynak: TÜİK Veritabanı

Tablo 29' da verilen ilk on ülke 2015 yılı ağaç mamuller ve orman ürünleri ihracatı bir önceki yıla göre % 8,8 diğer ülkelere olan ihracat ise % 60,8 azalmıştır. En fazla ağaç ve ahşap eşya ihracatı Irak, İran, Azerbaycan ve Libya'ya gerçekleştirilmiştir. Birleşik Krallık ve Suudi Arabistan'a yönelik ihracatımız artmıştır. Ağaç ve ahşap eşya ihracatının yapıldığı ilk 10 ülke Şekil 7' de verilmiştir.

Şekil 7. Türkiye Geneli Ağaç ve Ahşap Eşya Sektörü ihracatında İlk 10 Ülke

Kaynak: TÜİK Veritabanı

Bu ilk on ülkeden Birleşik Krallık ve Suudi Arabistan'a yapılan ihracat 2014 yılına göre artarken, diğer ülkelere yapılan ihracat azalmıştır.

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri sanayi sektörü ithalatı; 2013 yılında 1,4 milyar \$ iken, 2014' de % 6,9'luk bir azalma ile 1,2 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında ise; ithalat 1,5 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yıla göre, 2015 yılında ithalat % 10,3 artış göstermiştir,

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörünün alt mal grupları bazında ithalatın yapıldığı ülkeler:

Kereste: Rusya Federasyonu, Ukrayna, Romanya, Kamerun, Bulgaristan, ABD, Kongo, Finlandiya, Burma, İsveç

Kaplama: Çin, ABD, Finlandiya, İtalya, Romanya, Almanya, Ukrayna, Bulgaristan, Brezilya, Gabon

Kontrplak: Rusya Federasyonu, Brezilya, Hindistan, Bulgaristan, Ukrayna, Letonya, Endonezya, Finlandiya, Vietnam, Romanya

Yonga ve OSB levha: Bulgaristan, Romanya, Yunanistan, Kanada, İtalya, ABD, Almanya, Sırbistan, Brezilya, Belçika

Lif levha: Almanya, Bulgaristan, İsviçre, Polonya, İtalya, Belçika, Rusya Federasyonu, Çin, Avusturya, Malezya

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri ve ilgili sektörlerden mobilya ve kâğıt ve kâğıt ürünler sektörüne ait son beş yıllık dış ticaret (ithalat – ihracat) değerleri Tablo 30' da, bunlara ait seyir grafiği ise Şekil 8' de verilmiştir.

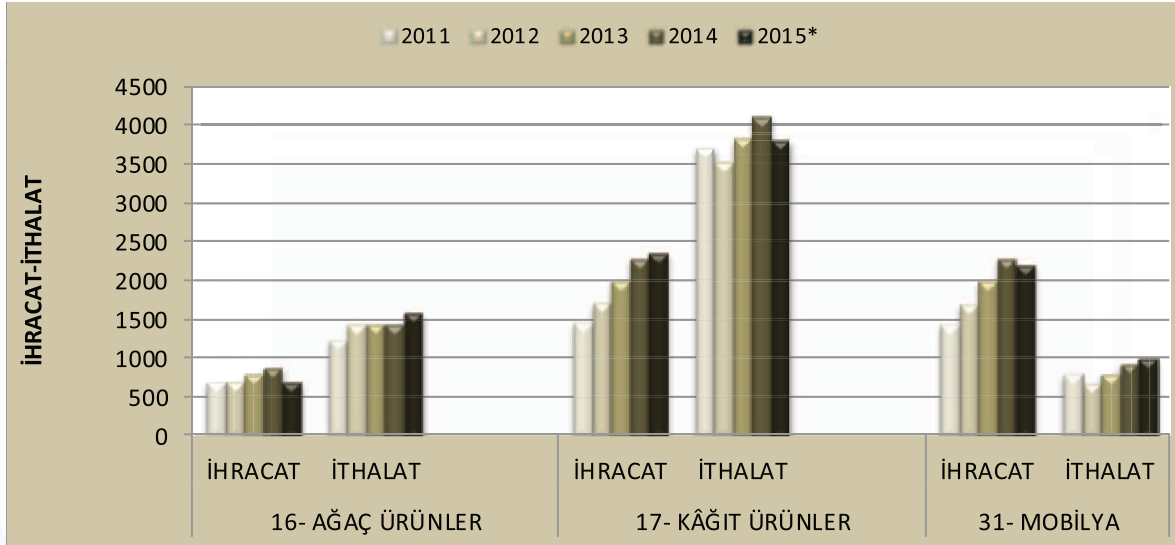
Tablo 30. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri, Mobilya ve Kâğıt ve Kâğıt Ürünleri Sektörlerinde Son Beş Yıla Ait Dış Ticaret (İthalat - İhracat) Değerleri (Nace Rev.2 - milyon \$)

TİCARET MALI	DIŞ TİCARET	2011	2012	2013	2014	2015*
16- AĞAÇ ÜRÜNLER	İHRACAT	697,676	714,501	800,073	888,081	697,454
	İTHALAT	1240,405	1450,715	1442,905	1435,155	1583,297
17- KÂĞIT ÜRÜNLER	İHRACAT	1467,783	1712,265	2002,589	2292,964	2355,500
	İTHALAT	3717,816	3534,916	3828,746	4123,559	3805,200
31- MOBİLYA	İHRACAT	1431,162	1694,420	1991,489	2290,212	2200,000
	İTHALAT	800,486	688,291	815,060	942,209	1000,000

*)2015 rakamları kesinleşmemiştir

Kaynak: TÜİK Veritabanı 2015 Rakamları kesinleşmemiştir.

Şekil 8. Ağaç Mamuller, Kâğıt Ürünleri ve Mobilya Sektörlerine Ait Beş Yıllık Dış Ticaret (İthalat - İhracat) Grafiği

Kaynak: TÜİK Veritabanı

Tablo 30 incelendiğinde, her üç sektörde de ihracat sürekli olarak yükseliş trendinde iken, ithalatları ise inişli çıkışlı veya durağan seyir göstermektedir. Ancak, 2015 yılında ağaç ürünler ihracatı bir önceki yıla göre düşüş kaydetmiştir. Bunun nedeni, iç pazardaki genişleme ve dış pazardaki olumsuz gelişmelerdir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayi sektörü son beş yıldaki ithalatının ilk üç yılındaki artış seyri 2013 yılında düşüğe geçmiş, buna karşılık beş yıldaki ihracat yükseliş kaydetmiştir. olduğu görülmektedir. Bu durumda son beş yılda ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayi sektörü ihracatının ithalatı karşılama oranı; 2011 yılında % 44, 2012 yılında % 51, 2013 yılında % 45 ve 2014 yılında % 38, 2015 yılında ise % 44 olarak gerçekleşmiştir.

6. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörünün SWOT Analizi

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörüne yönelik analiz raporları, çeşitli kamu ve meslek kuruluşlarının hazırladıkları araştırma ve inceleme raporları ayrı ayrı incelendiğinde ağaç mamuller ve orman ürünleri sektöründe güçlü ve zayıf yönlerin, sektöre yönelik fırsat ve tehditlerin son bir kaç yıllık sürede fazla değişmediği görülmektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayinin ana mal grupları olan kereste ve parke, kaplama ve kontrplak ve levha üretimi işletmelerinde güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler bakımından önemsiz farklılıklar ile büyük bir benzerlik söz konusudur. Bu nedenle, orman ürünleri sektörüne yönelik ortak bir SWOT analizi yapıldığında,

6.1. Sektörün Güçlü Yönleri

- ☺ Sektördeki işletmelerin özel sektöre ait olması nedeniyle dinamik ve gelişmeye açık bir yönetime sahip olmaları
- ☺ Kalite bilincinin artması
- ☺ İhracat yapma bilincinin artması
- ☺ İşçilik maliyetlerinin AB ülkelerindekine göre düşük olması
- ☺ İşletmelerin modern teknolojiyi yakından takip etmesi
- ☺ Sektörün uluslararası pazarlara açılmış bulunması
- ☺ Üretim ve kalite standartlarını yükseltmek için gayret gösterilmesi
- ☺ İşletmelerin ürün çeşitliliği sağlamaya yönelik gayretlerinin artması
- ☺ Sektöre ait mesleki çatı kuruluşların birçok uluslararası kuruluşlara üye olmaları
- ☺ Sektöre yönelik çözüm sağlayan bazı teşvik yasalarının çıkmış olması

6.2. Sektörün Zayıf Yönleri

- ☺ Yerli hammadde temininde mevcut olan zorluk ve eksiklikler
- ☺ Yasa ve yönetmeliklerde mevcut olan eksiklikler
- ☺ Eğitimli kalifiye personel eksikliği
- ☺ İthal hammadde temininde mevcut olan zorluk ve eksiklikler
- ☺ Sermaye darlığı, kredi temini vb. finansal sorunlar
- ☺ Ürün standartları bilgisinin yetersizliği
- ☺ Atölye tipi üretimin hala yaygın olarak uygulanması
- ☺ Talep eksikliği ve tüketim piyasasının darlığı
- ☺ Gelişmeye yönelik AR-GE çalışmalarının yetersizliği
- ☺ İşletmelerin uluslararası pazarlarda tanıtım eksikliği
- ☺ Ulusal ve uluslararası fuarlara katılım yetersizliği
- ☺ Markalaşma yetersizliği
- ☺ İşletmelerin kurumsallaşamaması

- ⌚ Enerji maliyetlerinin yüksekliği
- ⌚ Ürün çeşitliliğinin ve kalitesinin düşük olması
- ⌚ AB standartlarının bilinmemesi
- ⌚ Sektörün temel değerlerine yönelik bir bilgi bankasının bulunmaması

6.3. Sektöre Yönelik Fırsatlar

- ⌚ AB'ye üyelik sürecinin devam ediyor olması ve bu durumun gelişme motoru etkisi yapması
- ⌚ AB ülkelerinde işçilik maliyetlerinin yüksek oluşu
- ⌚ Çevremizdeki birçok az gelişmiş ülke pazarlarına yakınlık
- ⌚ Çevremizdeki ülkelere göre eğitim ve teknolojik seviye bakımından daha iyi olmamız
- ⌚ Sektörün özellikle Orta Avrupa, Afrika ve Orta Asya ülkelerine açılması
- ⌚ Ülkemizdeki genç nüfusunun sektöre yönelik kaynak oluşturması

6.4. Sektöre Yönelik Tehditler

- ⌚ İç ve dış ekonomik belirsizlikler
- ⌚ Çevremizde yer alan ülkelerdeki iç savaş, siyasi ve sosyal istikrarsızlıklar
- ⌚ AB uyum sürecinde orman ürünleri ile ilgili sertifikalandırma, çevre, sağlık vb. konularındaki sınırlama dayatmaları
- ⌚ Çin faktörü (İşçilik maliyetinin düşüklüğü ve ürün çeşitliliğini artırma yöntemleri ile hammadde- nin tamamının değerlendirilmesinin sağladığı avantajlar nedeniyle)

7. Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayi sektörünün tüm alt mal grubu işletmelerinde mevcut yapısal sorunlar ortak özelliklerde olup, bunlara yönelik çözüm önerileri aşağıda temel başlıklar altında verilmiştir.

7.1. İÇ PİYASADAN HAMMADDE TEMİNİNDEKİ SORUNLAR

İç piyasada hammaddenin pahalılığı:

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sanayi sektörünün ihtiyacı olan ham maddenin (kerestelik odun, yonga vb.) fiyatları uluslararası piyasalara göre daha yüksek düzeydedir. Bu ham maddelerin fiyatları Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Türkiye'de yonga ve lif levha yapımına elverişli odun fiyatları son zamanlarda düşmüş olmasına rağmen, dünya fiyatlarının oldukça üzerindedir. Bu nedenle yurt dışından hammadde ithal etmek cazip hale gelmiştir.

Çözüm Önerisi: Orman Genel Müdürlüğü tarafından tespit edilen hammadde fiyatları, sektörün dünya ile rekabetini sağlayacak seviyelere getirilmelidir. İşletilen ormanlık alanlar genişletilmeli ve yasal gerekli değişiklikler acilen yapılarak üretim artışı sağlanmalıdır. Ham madde ithalatını engelleyen hükümler gözden geçirilerek, hem ülke ormanlarını koruyacak ve geliştirecek hem de sektörün ihtiyacını karşılayacak hale getirilmelidir. Özel ormancılık ve plantasyon ormancılığı daha etkin bir şekilde desteklenmelidir. Lif ve yonga levha imalatçısı kuruluşlara verilen hammadde tahsis miktarı, üretici firmaların kapasitesi esas alınarak şeffaf ve hakkaniyetle yapılmalıdır.

Hammadde fiyatları üzerinde ilave vergi yükleri ve fonlar:

Türkiye'de hammadde fiyatlarının bu şekilde yüksek olmasının nedenlerinden biri, Orman İşletmeleri tarafından ihale yolu ile yapılan satışlarda Ağaçlandırma Fonu (% 3), Tellaliye (% 1-2), Karar Pulu (% 4,5), İlave KDV (%1,6), Ayrıca DİİB kapsamı dışındaki alımlardan da % 3 oranında Bakanlık Fonu alınmaktadır. KDV dahil bu oran % 27,5 i bulmakta, buna ilaveten yükleme ve taşıma maliyetlerinin de yüksek olması hammaddenin fabrika teslim maliyetini artırmaktadır.

Çözüm Önerisi: Hammadde maliyeti üzerindeki bu ilave vergiler kaldırılmalıdır (en son yapılan Ekonomi Şurasında fonların kaldırılacağı ifade edilmiştir).

Tahsisli satışlarda koşul ve kriterlerin belirsizliği:

Orman Genel Müdürlüğü tarafından ihale ve tahsis yolu ile yapılan ham madde satışlarında koşullar (kredi, tahsisat kriterleri) ihracat yapan üreticileri dikkate almadan belirlenmektedir. Örneğin vadeli satışlarda bedelin % 40'ı ve vergiler ve KDV peşin alınmakta, kalan için 9 aylık bir dönem için aylık % 8'den 7.2 oranında vade farkı uygulanmaktadır.

Çözüm Önerisi: Vadeli alımlarda % 25 peşin, vergiler ve KDV dahil geri kalan % 75'i için 9 aylık vadede toplam % 4,5 vade farkı uygulanması imkanı verilmelidir. Ayrıca, Orman İşletme Müdürlüklerince, imalatçı-ihracatçılara DİİB kapsamında, Orman Kooperatiflerine sağlanan koşullarla hammadde tahsisatı yapılmalıdır. Tahsisli satışlarda, tahsis kriterleri belirgin değildir. Tahsisli satışlarda, üretici firmaların kapasite raporları dikkate alınarak objektiflik sağlanmalıdır.

7.2. KALİFİYE ELEMAN YETERSİZLİĞİ

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörünün özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerinde yüksek kalite ve verimliliğe sahip üretimi gerçekleştirebilecek yeterince kalifiye işçi ve teknik eleman istihdam edilememektedir. Sektör işletmelerinde çoğunlukla vasıfsız işçiler ile üretim yapılmaktadır. Ayrıca, istihdam üzerindeki sigorta yükleri kalifiye eleman istihdamını zorlaştırmaktadır.

Çözüm Önerisi: Yüksek kalitede ürün üretmek ve üretimde verimliliği artırmak amacıyla bu alanda eğitim almış teknik eleman çalıştırılmalıdır. İşletmelerin mevcut kendi elemanlarını dönemsel olarak yoğunlaştırılmış teorik ve uygulamalı mesleki eğitim almaları teşvik edilmelidir. Ağaç işleri endüstrisine yönelik eğitim-öğretim yapan fakülte, yüksekokul ve meslek lisesi mezunlarının işletmelerde belli oranlarda işçi, teknisyen ve mühendis olarak istihdamına yönelik yasal mevzuat çıkarılmalıdır. Çalışanların SGK primleri, uluslararası standartlar dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

7.3. TEST- ANALİZ VE AR-GE LABORATUVARLARI EKSİKLİĞİ

Ağaç mamuller ve orman ürünlerinde yönelik kalite analizi ve testlerinin yapılabileceği yeterli sayıda ve akredite olmuş uzmanlık laboratuvarı yetersizliği söz konusudur. Ayrıca işletmelerde bu alanda çalışan uzman personel istihdam edilmemekte veya işletmenin mühendis personeli kendi işine ilaveten analiz ve araştırma geliştirme faaliyetlerini de yürütmektedir. Bu analizlerin yurt dışında yapılması durumunda ise, hem zaman hem de döviz kaybı oluşmaktadır.

Çözüm Önerisi: Üniversitelerin ağaç işleri endüstrisine yönelik bölümleri ile özel sektör ortaklığında bu alana has hizmet verebilecek ileri test ve Ar-Ge analiz laboratuvarları kurulmalıdır. Ar-Ge laboratuvarlarında geliştirilen bilgi ve verilerin arşivlenebileceği bir bilgi bankası kurulmalı ve tüm işletme ve araştırmacılar bu sisteme bağlanmalıdır.

7.4. İRAN TİCARETİNDE VAGON TAHSİSİ VE VAN GÖLÜ GEÇİŞİNDE FERİBOT SIKINTISI

Lif (MDF) ve Yonga Levha üreten işletmelerin İran' a olan ihracatlarını demiryolu ile yapabilmekte, ağırlığı ve kapladığı alan bakımından taşıma maliyeti yüksek olan levhalar TIR ile taşındığı zaman maliyet iki katına çıkmaktadır. Demiryolu taşımasında da vagon tahsisi sıkıntıları yaşamaktadır. İran'ın Türkiye'den giden vagonları geç iade etmesi ve Tatvan'da yaşanan feribot yetersizliği adeta çözümsüzlük durumundadır. Bunun yanında taşıma fiyatlarına yansıyan zamlarla zorlaşan rekabet ortamında, bu durumun İran pazarında ciddi bir kayba yol açacağı düşünülmektedir. Pazar ve müşteri kaybının telafisi için sorunun çözümü aciliyet arz etmektedir.

Çözüm Önerisi: Feribot ihalesi bir an önce sonuçlandırılmalı veya feribot ve demiryolu sefer sayısı artırılmalıdır.

7.5. YÜKSEK GÜMRÜK VERGİLERİ VE ENERJİ MALİYETLERİ

Sektör kuruluşlarının ihracatta rekabet gücünü zayıflatan en önemli faktör, yüksek enerji maliyeti ve yüksek gümrük vergisidir. Ayrıca, bazı ülkelerin orman ürünlerinde yüksek oranlı gümrük vergisi uygulaması ve buna yükleme taşıma maliyetlerinin eklenmesi satın alınan hammaddenin maliyetini artırmaktadır. Bu durum sektörün rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi: Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Cezayir, İran tarafından Türk ürünlerine uygulanan yüksek oranlı gümrük vergilerinin düşürülmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti ile serbest ticaret anlaşması yapılmalıdır. Sektörün rekabet gücünün korunması için üreticiye yönelik enerji fiyatlandırma politikaları yeniden düzenlenmeli ya da üretim ve istihdam artışı karşılığında enerji ucuza sağlanmalıdır.

7.6. TEKNOLOJİK YETERSİZLİK

Özellikle kereste, parke ve kaplama sanayi işletmeleri iç piyasanın ihtiyacını karşılama amacıyla kurulmuş olup, çoğunlukla küçük işletmeler şeklinde yapılmışlardır. Küçük ölçekli işletmeler ülke bazında yayılmış olup, yeni teknoloji kullanımları sınırlıdır. Bu kuruluşlarda da AR-GE çalışmaları pahalı bir faaliyet olması nedeniyle oldukça yetersizdir. Bir miktar modernizasyon sağlanarak bugünkü gelinen noktada, hem iç piyasanın ihtiyacını karşılamaktalar ve hem de birçok Ortadoğu, Orta Avrupa, Kuzey Afrika ve Orta Asya ülkelerinin pazarlarına hitap edebilme birikimine sahip hale gelmişlerdir. Kontrplak ve levha sektöründe üretim hattı sistemleri teknolojisi diğerlerine rağmen daha modern ve yüksek teknolojik düzeydedir.

Çözüm Önerisi: Sektör kuruluşlarının AR-GE çalışmalarına yönelmesi, imalatta yeni teknolojilerin kullanılması, küçük işletmelerin bir araya gelerek fabrika ölçekli üretime geçmeleri, ürün çeşitliliği ve sertifikalı ürün satışının artması, meclisten geçmiş ve yürürlüğe girmiş olan bölgesel kalkınma ve teşvik yasasından maksimum düzeyde yararlanılması, yasa gereği sektör kuruluşlarının alan projeleri kapsamında desteklenmesi ve ilk adımda teknolojik olarak yenilenebilmeleri, AR-GE ve teknolojik yetersizlik sorunu çözebilir.

7.7. KALİTESİZ HAMMADDE İTHALATI

Çin ve Uzakdoğu ülkelerinde ve Bulgaristan' da düşük hammadde ve enerji maliyeti nedeniyle ülkemize göre ucuza mal olan kalitesiz yonga levha, kaplanmış yonga levha (suntalam), lif levha (mdf), kaplanmış lif levha (mdflam), laminant ve mdf panel kapıları, UV parlak mdf paneller ithal edilmektedir. Kalitesiz ithal mallar da nihai ürün kalitesini olumsuz etkilemektedir.

Çözüm Önerisi: Bu ülkelerden gelen ürünlerle rekabet edebilmek için, bu ürün gruplarının ithali, taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar elverdiği ölçüde engellenmelidir.

7.8. YATIRIM VE FİNANSMAN YETERSİZLİĞİ

Kereste, parke ve kaplama imalat işletmelerinde gittikçe zorlaşan rekabet şartları, atölye tipi üretim yapan işletmelerin fabrika tipi üretime geçmeleri için yeni teknoloji içeren yatırımlara yönelmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu durum toplam kurulu işletme sayısında azalma (kapanma veya birleşme nedeniyle), orta ölçekli ve modern teknolojiyle üretim yapan ihracata yönelik yatırımlarda artış ve kurumsal bir dönüşüm olarak ortaya çıkmaktadır. Bu dönüşüm yatırımları süreci; öz kaynakların ve teşviklerin yetersizliği, bölgesel kalkınma ve teşvik yasasından yeterince yararlanamama ve kredi maliyetlerinin pahalılığı gibi birçok nedenden dolayı yapılamamakta ya da yavaş seyretmektedir.

Çözüm Önerisi: Teknoloji bakımından CNC kontrollü tezgâhlar ile kurutma, buharlama ve empernye tesislerine daha çok yatırım yapılmalıdır. Bu ihtiyacın karşılanması için bölgesel kalkınmayı ve teşvikleri esas alan yeni yasanın öncelikli olarak sektör kuruluşlarının desteklenmesinde kullanımı sektöre özel avantajlar sağlayabilir.

7.9. ORMAN ÜRÜNLERİ KULLANILARAK ELEKTRİK ÜRETİMİNE TEŞVİK GETİRİLMESİ

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunla yenilenebilir enerji kaynaklarından olan Biokütle kapsamında Orman Ürünleri kullanılarak üretilecek elektrik için de teşvik getirilmiştir. Orman ürünleri ve atıkları kullanarak elektrik enerjisi üretilmesinin teşvik edilmesi alternatifsiz yegâne hammaddesi odun olan Türkiye orman ürünleri sektörünün neredeyse yok olması anlamına gelecektir.

Çözüm Önerisi: Orman ürünleri ve atıkları kullanarak elektrik enerjisi üretilmesinin teşvik edilmesi uygulamasına son verilmesi gerekmektedir.

8. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri Sektörünü Genel Değerlendirme

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri imalat sanayi sektörü (mobilya hariç) ana mal gruplarının imalat süreçleri bakımından aşağıdaki gibi yapılandırılmıştır;

- ☞ Ağacın hızarlanması, planyalanması ve emprenye edilmesi (kereste sanayi),
- ☞ Ahşap panel, kontrplak, yonga levha, lif levha, diğer pano ve tahtaların imalatı (Levha Sanayi),
- ☞ İnşaat kerestesi ve doğrama imalatı,
- ☞ Ahşap konteyner imalatı,
- ☞ Diğer ağaç ürünleri, ağaç mantarı ürünleri, saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı olmak üzere beş alt sektörden ve ayrıca bunlara ilaveten
- ☞ Orman dışı ürünler' den oluşmaktadır.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri imalat sanayi sektörü, iç piyasanın ihtiyacını karşılamanın yanında son yıllardaki gelişmeler doğrultusunda; AB, Rusya, Orta ve Kuzey Afrika, Orta Asya ve Ortadoğu pazarlarına hitap edebilme birikimine sahip olmuştur. Bu ülke toplulukları, kıtalar ve bölgelerdeki yeni pazarlarda kendine pay aramakta ve işbirliği ilişkileri kurmaktadır.

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri imalat sanayi sektörünün ana mal ve alt mal gruplarının üretiminde 2013 yılında mühendis, teknisyen, usta, işçi ve idari personel olmak üzere toplam 59.881 kişi istihdam edilmiştir. Bu rakamlar 2014 yılında bazı alt mal gruplarında artış, bazılarında azalış göstererek toplamda 53.189'a düşmüştür. 2015 yılında sektör alt mal gruplarının imalatında istihdam edilen personel durumu Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31. Ağaç Mamulleri ve Orman ürünleri İmalat Sanayi Sektöründe İstihdam Durumu (2015)

ÜRÜN KODU	İŞLETME SAYISI	PERSONEL İSTİHDAMI					TOPLAM
		Mühendis	Teknisyen	Usta	İşçi	İdari Personel	
Kereste	748	197	174	1.715	10.195	1.256	13.614
Ahşap Pparke	279	702	547	1.474	10.139	1.432	14.381
Ahşap Kaplama	157	605	598	1.194	8.709	1.386	12.512
Ahşap Kutu	123	27	30	309	1.764	243	2.414
Kontrplak	72	261	217	681	4.294	552	6.006
Yonga Levha	36	441	358	881	3.681	650	6.021
Lif Levha	86	391	273	682	4.742	706	6.794
Ahşap Çerçeve	21	12	4	38	357	52	470
2015 GENELTOPLAM	1.522	2.636	2.201	6.974	43.881	6.277	62.212
2014 GENEL TOPLMI	1.532	1.950	1.685	6.345	36.015	5.689	53.189
2013 GENEL TOPLMI	1.550	2.418	1.966	7.028	40.809	6.110	59.881

Kaynak: TOBB Sanayi Veritabanı

Ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektöründe çalışma emek-yoğun karaktere sahip bir faaliyettir. Bu nedenle imalat hattında üretim bizzat işçi ve ustalar vasıtası ile gerçekleştirilir. Sektörde çalışan mühendis ve teknisyen sayısı 2013 yılında 4.384, işçi ve usta sayısı 47.837 kişi iken bu rakamlar 2014 yılında mühendis ve teknisyen için 3.635 ve 42.360'a düşmüştür.

2015 yılında ise, mühendis ve teknisyen için 4.837 ve işçi ve usta için 50.855 olarak gerçekleşmiştir.

Bu istihdamda 2013 yılında sektörde çalışan her 20 usta ve işçi başına 1 mühendis, her 25 usta ve işçi başına 1 teknisyen düşerken, 2014 yılında bu rakamlar; yaklaşık 22 mühendis ve 24 teknisyen olarak

gerçekleşmiştir. Böylece, 2014 yılının istihdam için bir önceki yıla göre bu sektörde daralma yılı olduğu ve bu daralmanın yaklaşık % 11 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

2015 yılında ise bu değerlerde bir önceki yıla göre bir artış yılı olup, bu artışın yaklaşık % 16,7 oranında olduğu söylenebilir (TOBB veri tabanı). Bu durumda çalışan her 19,3 usta ve işçi başına 1 mühendis, her 23,1 usta ve işçi başına 1 teknisyen düşmekte olduğu görülmektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri imalatı sektörünün son beş yıl itibariyle istihdam, çalışan-saat ve brüt ücret-maaş endeksi seyrine ait temel değerleri Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32. Sanayi İşgücü Girdi Endeksleri (2010=100), 2011-2015

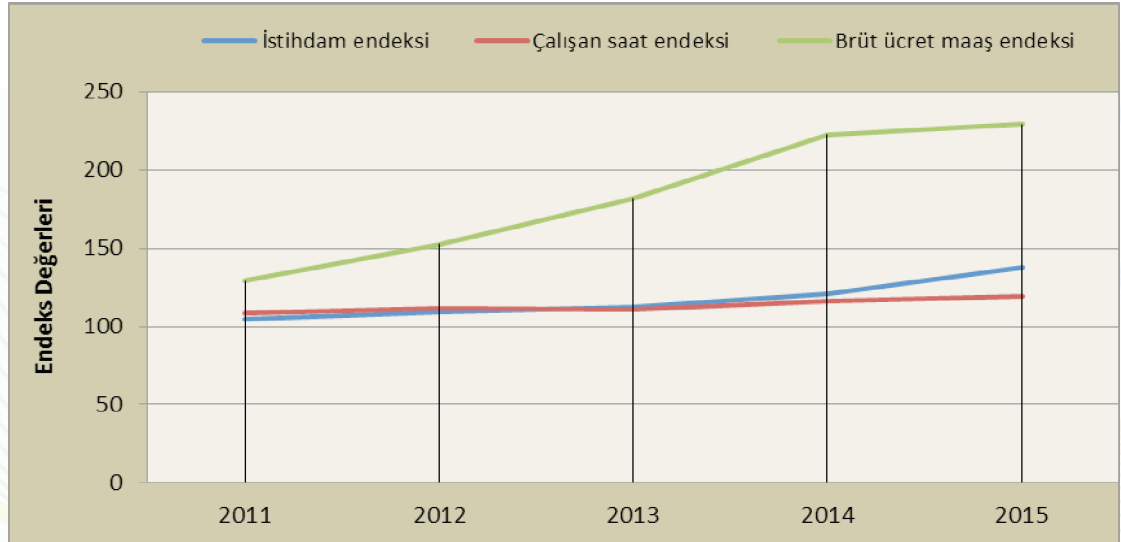
Konu	Yıllar	Ocak-Mart	Nisan-Haziran	Temmuz-Eylül	Ekim-Aralık	Yıllık ortalama
İstihdam endeksi	2011	104,5	103,5	107,6	108,7	104,5
	2012	109,0	113,2	113,7	113,6	109,0
	2013	112,7	116,5	116,7	117,5	112,7
	2014	121,1	121,4	124,8	123,5	121,1
	2015	138,1	138,3	142,2	140,7	138,1
Çalışan-saat endeksi	2011	106,0	101,8	103,7	107,4	108,3
	2012	112,4	107,5	111,7	111,2	111,5
	2013	115,9	108,4	112,0	109,8	110,5
	2014	122,7	113,9	115,2	117,8	116,2
	2015	126,4	117,3	118,6	121,3	119,6
Brüt ücret - maaş endeksi	2011	105,3	112,0	117,1	126,5	128,9
	2012	110,5	132,8	143,8	154,0	152,7
	2013	110,2	156,0	166,4	179,9	181,8
	2014	115,8	192,4	203,4	224,0	222,7
	2015	119,2	198,2	209,5	230,7	229,3

Kaynak: TÜİK

Tablo 32' de 2015 yılında istihdam endeksi yıllık ortalamasının 138.1, çalışan-saat endeksi yıllık ortalamasının 119.6 ve brüt ücret-maaş endeksi yıllık ortalamasının ise 229,3 olduğu görülmektedir. Bu rakam önceki yıllara göre artış olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 28'de verilmiş olan son beş yıllık istihdam, çalışan-saat ve brüt ücret-maaş endeksi seyrine ait grafik Şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9. Ağaç Mamuller Sektöründe Son Beş Yıllık İstihdam, Çalışan-Saat ve Brüt Ücret-Maaş Endeksi Seyrine Ait Grafik

Kaynak: TÜİK Endeks Verileri

Şekil 9'daki grafik incelendiğinde ağaç mamuller sektöründe son beş yıllık çalışan-saat endekslerinin değişiminde bir durağanlık, istihdam endekslerinin değişiminde az bir artış mevcut iken, brüt ücret-

ret-maaş endeksinde değişiminde büyük bir artış olduğu görülmektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörünü;

☞ Türkiye'nin en büyük 1000 sanayi kuruluşundan 12,

☞ Türkiye'nin en büyük 500 şirketinden 4

kuruluş ve şirket temsil etmektedir.

Türkiye' deki faaliyet gösteren her 100 işletmeden 0,7' si ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörüne aittir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü 2013 yılında tüm ana ve alt mal gruplarında olmak üzere;

☞ 3,1 milyar \$ ihracat,

☞ 2 milyar \$ ithalat gerçekleştirmiştir. Sektörün Türkiye'nin toplam ihracatı ve ithalatı içindeki payı sırasıyla %2, 3 ve %2,5'tir.

Türkiye' deki kayıtlı çalışan her 100 kişiden 0,9' u (yaklaşık biri) ağaç mamuller ve orman ürünleri sektöründe çalışmaktadır.

Türkiye'de ağaç mamuller ve orman ürünleri sektöründe istihdam edilen her 100 kişiden 4'ü mühendis olarak çalışmaktadır.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ülkenin her bölgesinde en yaygın sektör olarak yer almaktadır.

Özel sektörde faaliyet gösteren işletmelerin vergi öncesi karlarının yüzde 0,5' ini ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü yapmaktadır.

Ödenen her 1000 TL' lik

☞ Kurumlar vergisinin 5 TL' sini,

☞ Gelirler vergisinin 4 TL' sini ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü ödemektedir.

Ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü **geri ve ileri bağlantıları** bakımından, imalat sanayi içindeki birçok sektörle etkileşim içindedir. Yarı mamul niteliğinde ürün üreten sektör, sahip olduğu yapı itibariyle birçok sektörle bağlantısı olan bir sektördür. Bu nedenle sektörün hem geri bağlantısı hem ileri bağlantısı yüksektir. Bu açıdan değerlendirildiğinde; sektör doğrudan geri bağlantı katsayısı "bir birimlik sektör üretimi için diğer sektörlerden kullandığı birim girdi" açısından imalat sanayi içinde 22 alt sektör arasında 7. sıradadır. Doğrudan ileri bağlantı katsayısı "sektör üretiminin diğer sektörler tarafından üretim için kullanılan kısmı" açısından da imalat sanayi içinde 7. sıradadır.

Dış ticaretteki rekabet gücünü belirleyen **RCA değeri** bakımından ağaç mamuller ve orman ürünleri sektörü, imalat sanayindeki 22 sektör içinde 11. en yüksek değere sahiptir. Ağaç ürünler sektörünün RCA değeri sınırdan olup eğilim olarak sabit görünmektedir. Alt sektörlerden:

☞ İnşaat kerestesi ve doğrama imalatı ve ahşap konteyner imalatının rekabet gücü yüksek, eğilimi sabit,

☞ Ağacın hızarlanması planyalanması ve emprenye edilmesi ve diğer ağaç ürünleri imalatının rekabet gücü düşük ve eğilim sabit,

☞ Tahta plaka imalatı, kontrplak, yonga levha, sunta, diğer pano ve tahtaların imalatında ise rekabet gücü sınırdan ve artış eğilimindedir.

Sonuç olarak; emek yoğun bir sektör olan sektörün AR-GE çalışmalarına yönelmesi, sertifikalı ürün satışının artması, yeni teknolojilerin kullanılması, işletmelerin atölye ölçekli üretimden fabrika ölçekli üretime geçmeleri potansiyelin etkin biçimde kullanılmasını sağlayabilir. Ancak, giderek yoğunlaşan rekabet, atölye tipi üretim yapan işletmelerin fabrika tipi üretime geçmeleri için yeni teknoloji içeren yatırımlara yönelmelerini zorunlu kılmaktadır. Uluslararası pazarlarda rekabet gücüne sahip olabilmek için mikro ölçekli, eski ve düşük kapasiteli makinelerle üretim yapan işletmelerin, teknolojik

düzeylerini ve ürün kalitesini yükseltmesi gerekmektedir. Aksi durumda, bu tür işletmelerin rekabete dayanamayıp kapanmaları, işletme sayısı ve ortalama çalışan sayısında azalma olması kaçınılmazdır.

9. Ağaç Mamuller ve Orman Ürünlerinin Rekabet Gücünün Artırılması

Orman ürünleri işletmeciliğiyle uğraşan işletme stratejilerini ve mal politikalarını etkileyen faktörler hammadde temin edilebilirliği, imalat teknolojisi ve pazar talebi olarak sıralanabilir.

Türkiye'nin kereste sektörü ve diğer alt faaliyet sektörleri bu anlamda değerlendirildiğinde;

- ☺ Pazar talebi kendi kaynaklarımızdan üretilen kereste ve diğer üretim girdileri ile karşılanamamaktadır. Bu konudaki hammadde açığı ithalat yolu ile kapatılmaktadır.
- ☺ Ürünlerin fiyatları çok yüksek, buna karşın bazı ürünlerin kaliteleri de ihtiyaca cevap verememektedir.
- ☺ İthalat yoluyla ucuza temin edilen ürünlerle karşılanan ihtiyacın uzun vadeli bakıldığında rasyonel çözümüne yönelik çalışmalara gidilmesi gerekmektedir.
- ☺ Sektörde üretimin yeterince istikrarlı olmamasının yanında, ülkemizde genellikle kalite garantisi verilememekte ve standartlara ilişkin güven problemi yaşanmaktadır.
- ☺ Eğitim eksikliği, ürün çıktısı depolama, ambalajlama ve ürüne yönelik veri bilgisi kaydı, veri arşivleme gibi konularda da büyük eksiklikler gözlenmektedir.

Kurulu kereste işletmelerinin, pazar ihtiyacı, kapasite ve teknoloji, ormanlarımızın verim gücü, ürün cinsi gibi önemli faktörler dikkate alınarak geliştirilmesi de faydalı olacaktır.

Hammadde açığının kapatılması için; kereste üretimini yapan ve adeta tekel durumunda olan, Orman Genel Müdürlüğü'ndeki üretim maliyetlerinin düzenlenmesinin ve verimliliği artırıcı uygulamalara gidilmesinin de söz konusu sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır.

Türkiye'de kereste sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde ISO 9000 veya ISO 14000 belgeleri yaygınlaştırılmalıdır. Sertifikalandırma ve AR-GE faaliyetlerine önem verilmesi, çalışan mühendis ve teknik eleman sayısının artması, girdi kalitesinin istikrara kavuşturulması, kurutma, buharlama ve emprenye işlemlerinde teknik esaslara uyulması, sertifikalı ürün kullanımının yaygınlaşması ve çevre konularına önem verilmesi sektörün rekabet gücünü artıracaktır.

Ahşap kaplama malzemeleri sektöründe tam kapasite ile çalışılmamaktadır. Bunun nedenlerin başında;

- ☺ Talep yetersizliği, hammadde yetersizliği ve finansman sıkıntısı yer almaktadır.
- ☺ Kaplama üretim standartları TSE tarafından belirlenmiş olmakla birlikte firmaların %98'i belirli bir standarda uymadan üretim gerçekleştirmektedirler. Bu durum kaliteli üretimi de dolaylı olarak etkilemektedir.

Ahşap kaplama sektöründe hammadde açığı ve finansman sıkıntısının kapatılması için işletmelerin bölgesel kalkınma ve teşvik yasası kapsamında yürütülen projelere dâhil olmaları ve kaplama üretimi için uygun tomruk ithalatı ve ithalatta kolaylıklar sağlanmalıdır.

Kaplama üretim işletmelerinde kalite ve standartlaşma ile ilgili birimler kurulmalı ve bu birimlerde bilgi, beceri bakımından iyi yetişmiş ve tecrübeli personel istihdam edilmelidir.

Yonga ve lif levha sektöründe faaliyet gösteren kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik belgesi ve TSE uygunluk belgelerini almıştır. İşletmeler üretimlerinde standartlara uymaktadırlar. Ayrıca, bazıları ISO 9001, ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgelerine sahiptir. Sektördeki kapasite kullanım oranları yonga levha için % 80, lif levha için ise %97'dir. Kuruluşların çoğunluğu TSE kalite yeterlilik ve TSE uygunluk belgeleri, bazıları ise ISO 9001,ISO 9002, ISO 14000, OHSAS 18001 ve SA 8000 standart belgeleri almışlardır. Buna göre, sektörün kaliteli üretim yaparak rekabet gücünü koruduğu söylenebilir.

10. KAYNAKLAR

1. 2010, 2011, 2012 2013 ve 2014 yılı TOBB Sanayi Veri Tabanı
2. 10. Beş Yıllık Kalkınma Planları Orman Ürünleri ve Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporları
3. Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı Geçici Sonuçları
4. İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Ağaç Mamuller ve Orman Ürünleri İhracat Değerlendirmesi
5. Orta Anadolu Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Sektör Raporları, Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu-2014 Çalışma Programı-2015
6. 2010, 2011, 2012 2013 ve 2014 yılı TÜİK verileri
7. Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü/2010 Yılı Orman Ürünleri Piyasasındaki Gelişmeler ve Beklentiler Raporu
8. Kalkınma Bankası Ağaç Ürünler Raporu
9. TOBB Türkiye Orman Ürünleri Meclisi Raporu – 2011, 2012, 2013,2014
10. İstanbul Sanayi Odası Dış Ticaret Verileri
11. TOBB-VII./VIII. Türkiye Sektörel Ekonomi Şurası Raporu
12. Türkişttime İhracat Stratejileri
13. İmalat Sanayi ve Ana Sektörlerinin Performans, Yapısal ve Mekânsal Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi
14. TÜSİAD – İmalat Sanayi Sektörleri Rekabet Göstergeleri Raporu
15. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı – TR81 Düzey2 Bölgesi Mobilya ve Orman Ürünleri Sektörü Analiz Raporu
16. Maliye Bakanlığı – Yıllık Ekonomik Raporu 2013
17. AR&GE BÜLTEN Sektörel – 2014
18. Mobilya Dergisi, Temmuz- Ekim 2014
19. Reel Sektör Verileri Müdürlüğü Raporu -2014
20. Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı: 2014-2018 Sürdürülebilir Orman Yönetimi Özel İhtisas Komisyonu Raporu
21. İmalat Sanayi İçi Etkileşim ve Entegrasyon: Sanayide Dönüşüm ve Yeni Büyüme Politikası Araştırmaları, TSKB Ekonomik Araştırmalar, 2014.
22. 10. Beş Yıllık Kalkınma Planları (2014-2018) Sürdürülebilir Orman Yönetimi, Özel İhtisas Komisyonu Raporu
23. Orman Genel Müdürlüğü, Bitkisel Ürünler Şube Müdürlüğü Raporu

24. Dünya Bankası-Dünya Kalkınma Göstergeleri(WDI) 2014
25. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı – Ağaç ürünleri ve mobilya sektör raporu 2013
26. Aydoğuş, O. (1999).“Türkiye Ekonomisinde Maliyetler ve Enflasyon: 1985-1990” *Ekonomik Yaklaşım*, 10 (34), 5-26.
27. Odun dışı Orman Ürünleri Sektör Raporu
28. TOBB Veri Tabanı
29. TÜİK Veri Tabanı

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
Dumlupınar Bulvarı No: 252
(Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 Çankaya / ANKARA

www.tobb.org.tr